

V I E N Y B Ē

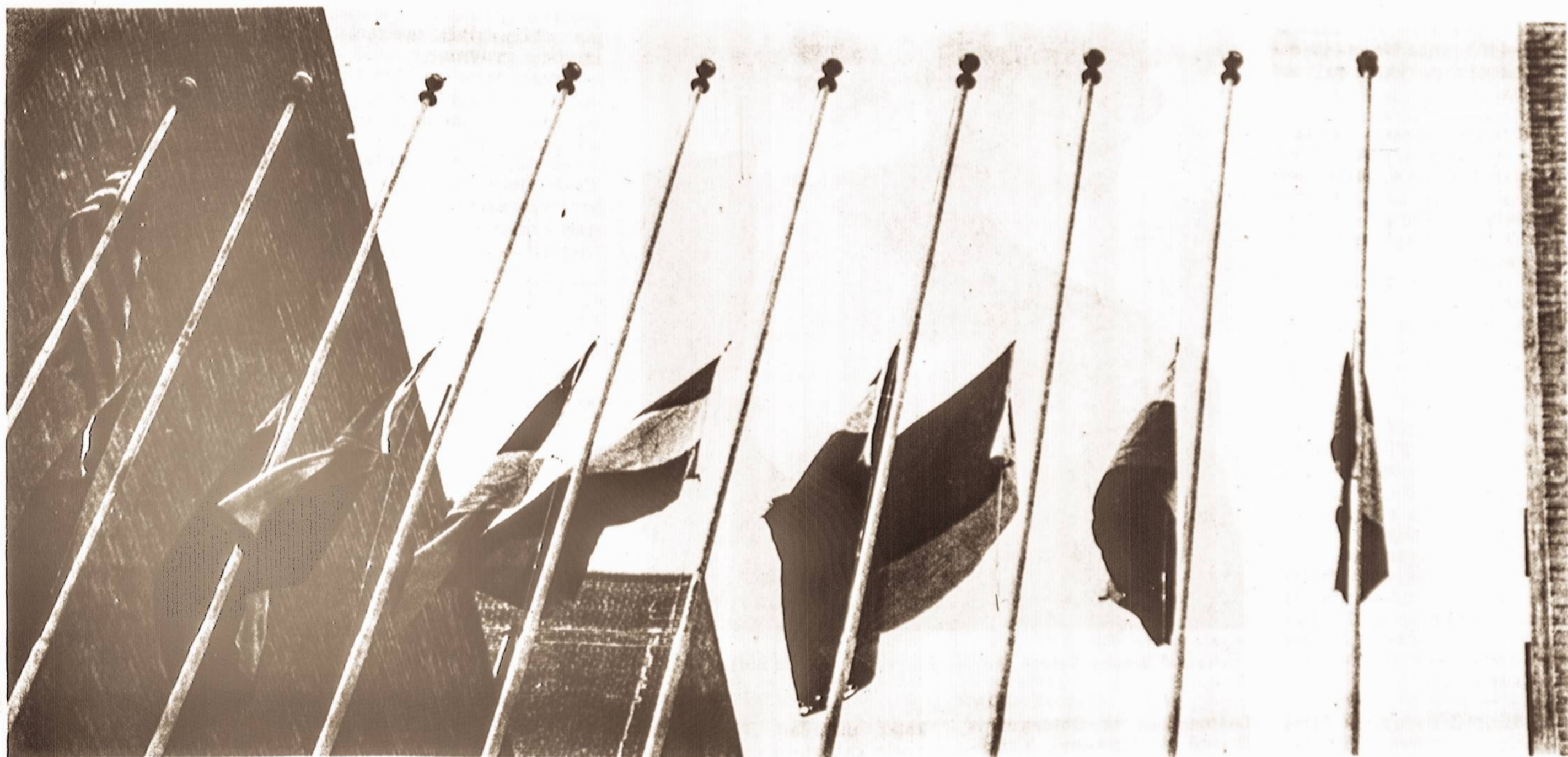
77 M. 13 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, N. Y.

1963 M. BALANDŽIO (APRIL) 12 D.

Telephone:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

Pavergtųjų Europos Tautų vėliavos kitoje gatvės pusėje priešais Jungtinių Tautų rūmus New Yorke. Čia Lietuvos vėliava, trečia iš dešinės, jau pusė metų, kaip plevėsuoja aukštyn kojom - raudona spalva į viršų.
S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Lietuvos trispalvė aukštyn kojom

Devynios Pavergtųjų Europos Tautų vėliavos, plevėsuojančios kitoje gatvės pusėje priešais Jungtinių Tautų rūmus, ir vėl atkreips šios tarptautinės organizacijos dėmesį, kai ten jau pradės plaukti laišakai, kuriuos dabar paragina ten siųsti Lietuvos Laisvės Komitetas.

Tos vėliavos, nuleistos iki pusės stiebo, byloja, kad, nežiūrint laisvės ir nepriklausomybės judėjimo, kuris apėmė Aziją ir Afriką, kolonializmas tebepraktikuojamas Rytų ir Centrinėje Europoje.

Lietuviai savo laiškuose prašys Jungtines Tautas akcijos jų Tėvynės reikalu.

Aplė šių vėliavų buvimą Jungtinės Tautos jau žino, nes tiems delegatams, kurie dar nebuvo to žinoję, jas yra priminę Pavergtųjų Europos Tautų institucijos draugai ir priešai.

Sovietinio bloko atstovai yra tvirtinę, kad tos vėliavos vaizduoja "numirėlius," nes jos atstovaujančios tautos, kurios dabar turi naujas vėliavas, simbolizuoja laisvę ir pažangą.

Bičiulių ir užtarėjų balsas skambėjo kino Yu-Chi Hsueh lūpomis, kai jisai kalbėjo:

— Kitoj gatvės pusėj, prie šios Asamblėjos salės, yra mažas namukas, virš kurio plevėsuoja iki pusės stiebo nuleistos devynių Europos pavergtųjų tautų vėliavos. Tos devynios vėliavos kasdien Generalinei Asamblėjai primena, kad Nukolonijinio Deklaraciją reikia įgyvendinti ir Europoje.

Tad Pavergtųjų Europos Tautų vitrina, viršum auto garažo (769 First Avenue,

Salomėja Narkėliūnaitė

East Highway Auto Repairs), kaštuojanti bene \$5,000 metinės nuomos, atrodo, reikalinga ir naudinga.

Ji yra tokioj geroj vietoj, kad geresnės ir norėdamas nerastum. Kokią tik vietą Jungtinėse Tautose bepaimsi, iš visur ji matyti.

Ją puikiai mato delegatai nuo pagrindinių JT durų, kai jie atvažiuoja, ir kai išvažiuoti norėdami laukia savo šoferio, jie būna atsisukę veidu į ją. Ji matoma ir iš delegatų aukšto, spaudos korespondentų sąjungos klubo ir iš viso to 38-aukščio sekretariato vakarinės pusės langų.

Dažnas žino, kad tenai Rytų ir Centrinės Europos tautų vėliavos ir kad tą vitriną išlaiko vadinamos Mažosios Jungtinės Tautos.

Tai iki pusės stiebo nuleistos Albanijos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Estijos, Latvijos, Lenkijos, Lietuvos Rumunijos ir Vengrijos vėliavos. Jos kabo anglių alfabetine tvarka, dešinėje ant pilno stiebo plevėsuojančios JAV vėliavai. Lietuvos vėliava yra trečia iš kairės (nuotraukoje trečia iš dešinės).

Tad į tų vėliavų pusę netrukus mes žvilgsnį Nukolonijinio Komiteto atstovas, jei jis laukdamas automobilio atsimsins, jog jam žmonės rašė ir prašė akcijos tų tenai plevėsuojančių vėliavų atstovaujamy tautų reikalu.

Jam vėliavų spalvos nieko nesakys. Tų spalvų šioje gatvės pusėje ir anoje ištisa vaivorykštė. Kur ten jam susigaudyti spalvosel..

Bet Lietuviai visdėlto spalvos sudaro skirtumą ir sudaro skirtumą tai, kaip Lietuvos vėliava atrodo.

Lietuviai neseniai džiaugėsi, kalbėdami ir rašydami, kad Vasario 16 proga daugelio Amerikos valstybių sostinėse tą dieną suplevėsavo Lietuvos vėliava. Čia gi Pavergtųjų Europos Tautų vitrinėje yra vienintelė Lietuvos vėliava, kasdien plevėsuojanči New Yorke ir, turbūt, vienintelė tokia vėliava pasaulyje — nes per pastaruosius šešis mėnesius ji plevėsuoja viršum kojom — raudonąja spalva į viršų.

Sykį gomulkinės Lenkijos korespondentas, žiūrėdamas iš UN korespondentų klubo ir pamatęs raudoną spalvą viršuje, užklausė: "Czy już i wasi na komunizm poszli?" (Ar jau ir jūs išėjote į komunizmą pasuko?). Korespondentui buvo žinoma, kad Lietuvos vėliavos spalvos geltona, žalia ir raudona ir kad raudona apačioje taip, kaip Lenkijos balta ir raudona, bet raudona apačioje.

Gi prie Jungtinių Tautų rūmų, prie delegatų įėjimo sargybą nuolatos ejęs Amerikoje gimęs lietuvis Petras Gudiškis, sykį sustabdęs šių eilučių autorę prie durų ir sako:

— Ta jūsų flagė upside down across the street.

Tomis vėliavomis rūpinasi paskirų tautų atstovybės prie Pavergtųjų Europos Tautų, Lietuvių branduolinė organizacija yra Lietuvos Laisvės Komitetas.

Tasai komitetas, išlaikomas Free Europe organizacijos, savo darbą dirba įvairiomis komisijom paskirstęs. Girdėti, kad net

Nukelta į 11 psl.

MES

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Europos Lietuvoje skaitome estų Teataja redaktorės pastebėjimą apie savo tautos atsparumą. Sako: Šimtmečių priešpaudos laikai estus išmokė siekti istorijos kultūrinių ir politinių tikslų, prisidengiant nekaltai atrodančiomis skraistėmis. Prie carų naudota giedotojų draugijos ir blaivybės (kaip ir mūsų vysk. Valančius). Dabar veikia Kalevalos sporto draugija (70,000 narių) ir krašto tyrėjų būreliai (per 4,000 narių), kurie ne tiek ieško bolševikų norimos revoliucinės praeities, kiek rūpinasi tautos senovės paminklais ar įžymiųjų žmonių kapais.

Be abejo, ir mūsų du milijonai brolių-seserų Lietuvoje sumaniai išnaudoja visas progas atsparumui. Pavyzdžiui, aną dieną rusai patyrė, jog Vilniuje slaptai eina laikraštėlis Fygos Lapas. Prie carų panašius laikraštėlius leido vėliau Vienybės redaktorais buvę kun. A. Milukas ir J. O. Širvydas, prie Kataliko ir Draugo dirbęs Tumasonis-Brandukas. Mūsų spauda, ne taip kaip estų, dabartinių tautos atsparumo kovų mažai linkusi pastebėti. Turbūt, dėlto, kad visą laisvės kovą monopolistiškai pasisavino saugiam užsienyje patogiai įsikūrę visoki veiksniai...

Kai amerikietė atviruku neigiamai atsiliepė apie Nigerijos gyvenimą, nigeriai audrą sukėlė. Jei koks Laurinčiukas prisirenka juodesnių Amerikos gyvenimo dėmių ir jas Lietuvoje paskelbia, visi puolame jį kritikuoti ir išjuokti. Bet, jei mūsų spauda tyčiomis iš Lietuvos spaudos prisi-rankioja "laurinčiukiškų" neigiamybių ir nutyli (ir net nenori pastebėti) prošvaistes, tai vadina-me "realistine kova už laisvę." Gyvenimas gi eina savo keliu. Kovą tikrovėje veda mūsų broliai Lietuvoje, nes jie juk rusinami ir bolševikinami, ne mes saugioje Amerikoje.

Savo tautai nepastabūs ne vieni lietuviai. Štai, 1962 m. Notre Dame u-tas išleido prof.

Nukelta į 4 psl.

LIETUVIAI KALIFORNIJOJE

Skautų Mugė įvyko balandžio 7 d. parapijos kieme ir salėje. Rengė skautai ir jų tėveliai. Pelnas skautų stovyklai remti.

Madų Paroda, Fashion Show, "April in Paris," ketvirtadienį, balandžio 18 d., puikiaiame Castaway restorane, 1250 Harvard Road, Burbank, Calif. Rengia šv. Kazimiero parapijos mokyklos motinų klubas. Informacijų reikalu šaukti No. 2-4468 arba No. 4-4246. Pelnas eis mokyklos vajaus naudai.

Florence Korsak rečitalis — koncertas, sekmadienį, balandžio 28 d. parapijos salėje. Rengia Los Angeles Lietuvių Demokratų Klubas. Pelnas eis mokyklos statybos naudai.

Pirmosios Komunijos Diena, sekmadienį, gegužės 5 dieną. Tą dieną apie 60 vaikučių priims Pirmąją šv. Komuniją.

Jaunimo Šventė sekmadienį, birželio 2 d., parapijos kieme ir salėje. Pasirodys parapijos ir šeštadieninės mokyklos mokiniai ir Jaunimo ansamblis.

Šventei vadovauja O. Rautienė. Pelnas eis šokėjų kelionei į Tautinių Šokių Šventę finansuoti. Ji bus liepos 7 d. Chicagoje, iš Los Angeles vyksta didokas būrys jaunimo.

Dešimtoji Parapijos Rengiamoji Lietuvių Diena, sekmadienį, birželio 16 d., Los Angeles Breakfast Klubo patalpose.

Programoje dalyvauja Solista Dana Stankaitytė ir Stasys Baranauskas bei choras, ved. komp. B. Budriūno. Tai bus tokio masto šventė, kurios Los Angeles dar nėra niekad mačiusi. Pelnas eis mokyklos statybai, kurios darbai jau tuo laiku bus pradėti.

Santa Monikos Lietuvių Klubas rengia tradicinį savo balių, kuris įvyksta balandžio 27 d., Surf Rider Inn. Soklams gros puikus kontinentalinis orkestras.

* Kovo 23 d. kun. Ant. Valiuška pakrikštijo Albino ir Onos Valčiūnų sūnų Andriejaus ir Jono vardais. Krikšto tėvais buvo dr. Jonas R.

Soliste Florence Korsak, kurios koncertas įvyksta balandžio 28 d.

Dainauskas iš Chicagos ir Birutė V. Butkienė. Krikštytynų valšėse dalyvavo būrys artimųjų Valčiūnų šeimos draugų.

* Bronė Petrikenė, neseniai atvykusi iš Chicago, Ill., Santa Monica, Calif., nusipirko 50 vienetų nuosavybę. Nuoma siekia iki 250 dol. už butą. Turi maudymosi baseiną ir nuosavybė yra tik keli žingsniai nuo jūros kranto. Netrukus atvyks ir Juozas Petrikas su sūnumi, kurie baigia tvarkyti savo persikėlimo reikalus Chicagoje. Įsigiję šią milijono vertės nuosavybę, Petrikai tapo patys turtingiausieji Los Angeles lietuviai.

* Prof. Mykolas Biržiškis kapas, Los Angeles Kalvarijos kapų mauzoliejuje jau pilnai užbaigtas įrengti. Paskutiniu metu uždėtas ir

kapo užrašas lietuvių ir anglų kalbomis.

* Kun. Jonas Borevičius, buv. Montrealio Lietuvių parapijos klebonas, porai savaičių buvo atvykęs į Los Angeles ir buvo sustojęs pas savo giminaičius Kilmonius, Rūtos Lee-Kilmonytės tėvelius. Čia būdamas, aplankė savo pažįstamus ir svečiąsiai šv. Kazimiero klebonijoje. Dabar tėv. Borevičius dirba Chicagoje.

* Aloyzas Razutis, Antano ir Onos Razučių sūnus, kuris šiais metais baigia Marshall High, Los Angeles, Calif., buvo išrinktas geriausiu krepšinio žaidėju ir gavo kolegijos stipendiją. Aloyzas yra ir šv. Kazimiero parapijos choro narys.

* Agron. Jonas ir Aldona Čingai, iš Winpego, Kana-

Iš pensininkų miesto

Vos 5 minučių važiavimo atstume nuo Long Beach, California, (Seal Beach) yra nemažas plotas (541 akras), apsuptas 5 pėdų mūrine tvora su vartais.

Gyvenvietę sudaro 562 gyvenamųjų vieno aukšto namų, nudažytų šviesiomis spalvomis. Tuo tarpuesama 3500 gyventojų. Galė būti sutalpinta 120,00 gyventojų.

Yra ligoninė su personalu; 7 gydytojai ir 12 galest. seselių. Ligoninėje atliekami įvairūs tyrimai, nesudėtingos chirurginės operacijos ir visas gydymas.

Nepagydomi asmenys yra nuolatiniame sanitarijos globoje. Tas viskas yra nemokamai.

Be to, yra teatras su 2500 vietų (vaidintojai ne profesionalai), departamentinė krautuvė, pliečių klubas, filatelistų klubas, bib-

lioteka, choras, keramikų ratelis, kortoms lošimų ratelis, golfo laukas, vidaus susisiekimo autobusai ir mėnesinis vietos laikraštis.

Viska tai yra Golden Rain Foundation nuosavybė. Ši gyvenvietė nėra nei prieglauda, nei klinika, o tik saugi, po sunkiu gyvenimo darbų poilsio vieta. Tai pensininkų pasaulis.

Norint tapti to pasaulio nariu, reikia būti nemažiau 60 metų, įmokėti \$1000 kaip pradinį įmokėjimą (morgičius) už butą iš vieno, ar dviejų mėgamųjų. Butai įrengti su visais patogumais. Be to, yra mėnesinis mokesčiai \$93 arba 127 dol, kuris padengia visą išlaikymą, skolą su procentais už butą ir valstybinius ir kitus mokesčius.

K. LIAUDANSKAS
PENSININKAS

IŠ BALFO VEIKLOS

Žiemos įvairumai, tarautojų ligos ar BALFo namų pertvarkymai nesulėtinė BALFo šalpos darbų sauso — kovo mėnesiais.

Per tą laikotarpį BALFas gavo \$22,532 pinigais ir 1,380 sv. vartotų rūbų. Sausio-kovo mėn. buvo išleista \$22,756 ir išsiųsta 361 individualus siuntinys su rūbais ar valstais.

BALFo pajamos, kaip ir visada, buvo iš jo skyrių, mažesnės sumos atėjo iš paskirų asmenų. Tarp kitų pajamų, buvo gauta \$9,123 bendrai šalpai, o Vasario 16 Gimnazijos remėjai surinko ir pasiuntė per BALFo centrą gimnazijai \$8,048. Ir tie pinigai užpajamuoti BALFe, nes duodamas tax deductible kvitas.

da, atvyko į Los Angeles gyventi ir laikinai sustoję pas savo bičiulius Bacevičius.

Su Čingais kartu atvyko ir jų dukrelė Dalva, o vyresnioji dukra Lima liko dar Kanadoje baigti kolegijos mokslus. Ji prisijungs prie šeimos šią vasarą, kai baigs mokslo metą. Čingai yra dirbę įvairiose organizacijose.

* Zigmąs Kungys su savo šeima atvyko iš Chicagos į Los Angeles gyventi. Zigmąs yra inžinierius ir tuoj gavo darbą savo specialybėje. Kungiai yra jauna pora, augina du vaikučius ir yra veiklūs bendruomenės nariai.

VOKIETIJOS LIETUVIŲ ŠALPA

Nuo sausio 1 d. BALFas pradėjo šelpti Vokietijos lietuvius betarpiškai iš centro, nors BALFo įstaiga Munchene užsadarė tik balandžio 1 d. Per tris mėnesius centre buvo gauta per 120 individualių prašymų iš Vokietijos, kurie beveik visi patenkinti. 83 adresais buvo išsiųsta \$2,443 pinigais ir penkiolikai šeimų rūbų paketai. BALFas dar siunčia per 150 egz. įvairių laikraščių lietuviams į Vokietiją ir vieno kito neturtingo lietuvių prašymu buvo išsiųsti naujų medžiagų siuntiniai į Lietuvą ir Sibirą.

LIETUVIŲ UŽ GELEŽINES SIENOS ŠALPA

Į Lietuvą, SSR ar Lenkiją neverta siųsti pinigų. Todėl BALFas šalpos pinigų į ten beveik ir nesulėtinė, bet stengėsi šelpti medžiagų ar rūbų siuntiniais, o Lenkijon dar galima ir buvo pasiųsta lietuviams ligoniams 48 valstų siuntiniai. Sausio-kovo mėnesiais buvo išsiųsta "per sieną" viso 343 siuntiniai apie 13,000 dolerių vertės. Beveik visi tie siuntiniai buvo sudaryti New Yorke.

Dėl didelio darbo ir nemažų pasiuntimo išlaidų dar galima panaudoti šalpai tik gerai atrinktus rūbus, o Lietuvon ar į SSR galima siųsti tik naujas medžiagas.

PASAULIO LIETUVIŲ ŠALPA

Į BALFo kreipiasi lietuvių beveik iš visų pasaulio kampų. Parama pinigais ar rūbais buvo suteikta vienuolikoje valstybių, o dokumentais ir patarimais dvigubai tiek. Turime lietuvių net Izraelyje, Afrikoje, Kuboje, neminint savo tremtinių Sibire, plačioje Azijoje. Jų visų tinkamai paramai, toli gražu, nepakanka BALFo išteklių, juo labiau, kad į BALFą vis dažniau pradeda kreiptis JAV lietuviai.

Sausio-kovo mėn. BALFas išleido du šimtus dolerių daugiau, nei turėjo pajamų. Pramatoma, kad šis deficitas žymiai padidės balandžio-liepos mėnesiais, nes tai "sausros" laikai pajamoms, bet vargas nebijo sausros ir šalpos darbo vasaros mėnesiais negalima sustabdyti.

KUN. L. JANKUS
BALFo Reikalų Vedėjas

VELYKOS

Jau čia pat, ir tai reiskia, kad reikia pasiruošti Velykų šventėms. Pagal paprotį vienas iš pagrindinių velykinių valgių - tai kumpis. Norint būti tikram, kad šis valgis tikrai bus gardus, reikia serviruoti garsiojo visame pasaulyje, tikrojo importuoto

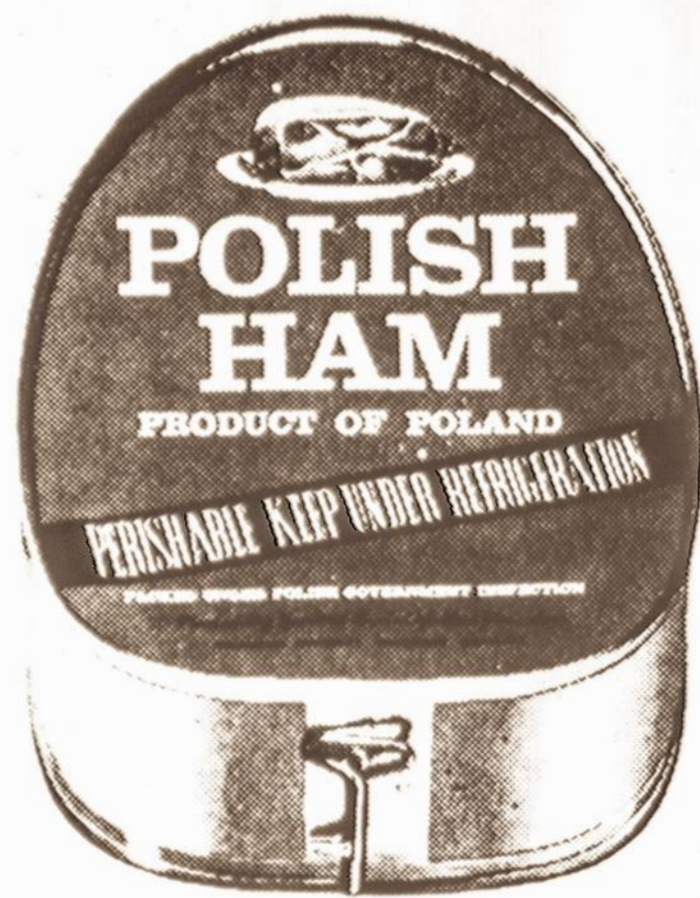
Lenkiško kumpio

Neriebus, sultingas, maistingas jis išimtas iš skardinės gali būti serviruojamas, kaip šaltas užkandis, arba karštas valgis, pagamintas Jūsų mėgiamu būdu.

Garsių ATALANTA, KRAKUS ir TALA GAMINIŲ galima nusipirkti 2, 3, 5 ir 7 svaru skardinėmis.

Atkreipkite dėmesį į "Good Housekeeping" kokybės simbolį.

Taip pat galima gauti: gardžios lenkiškos kiaulienos kumpio rulados 1½ ir 3 sv. skardinėmis. Visada reikalaukite vietinėse maisto produktų mažose ir didelėse krautuvėse tikrojo importuoto Lenkiško kumpio ir kiaulienos kumpio Rulados.

GINTARAS

Lietuvos auksas

Kainos nuo \$25.00

Ivairiausios gintarinės, dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.

80-19 31st Avenue

JACKSON HEIGHTS, N. Y.

Tel. HA 9-5855

Pasiekama: auto iki 31 Ave. Northern Blvd, IND subway iki Roosevelt Ave. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

Nutilo Margučio radijo programa

EDVARDAS ŠULAITIS

Kovo 31 d., po 31 gyvavimo metų nutilo pirmoji Amerikos lietuvių kasdieninė radijo programa — Margutis. Ši programa turėjo užsidaryti panaikinant visas svetimomis kalbomis transliuojamas valandėles toje radijo stotyje, iš kurios Margutis buvo girdimas.

Kada 1932 m. balandžio 11 d. Margutis pradėjo savo programas, jos tęsėsi tik po 15 minučių kasdien. Bet netrukus programos išaugo iki 1 valandos per dieną, o po metų Margučio lietuviškas žodis ir muzika jau sklido net 17 valandų savaitėje iš 3 radijo stočių, kurių viena buvo girdima ir tolimesnėse lietuvių kolonijose.

II Pas. karo pasėkoje, Margučio programos vėl turėjo susiaurėti. Atvykę į šį kraštą lietuviai iš tremtinių stovyklų, Margučio programą rado 45 min. ilgumo kasdien, 1 valandos papildomą programą ketvirtadieniais ir 75 min. programą sekmadieniais.

Visai neseniai programa buvo apkarpyta iki pusvalandžio kasdien, (valandosekmadieniais) be papildomos programos ketvirtadieniais. Tai padaryta ne finansiniais sumetimais, bet pagal reikalavimus iš stoties vadovybės. Kadangi praėjusiais metais kitoje radijo stotyje įvyko svetimomis kalbomis leidžiamų valandėlių "išvalymas," tai Margutį transliuojanti stotis sutiko kelias iš jų priglauti, sutrumpinant kai kurias gyvuojančias programas.

Koks tolimesnis Margučio radijo valandėlės likimas, nėra žinoma. Tikimasi, jog pavyks gauti vietą kitoje radijo stotyje, tačiau dar nėra su viena iš jų nėra susitarta.

Kovo 31 d., perduodant paskutinę programą iš senos stoties, jautriais žodžiais prabilo Margučio vedėja Lilija Vanagaitienė, tęsianti programos (o taip pat ir Margučio žurnalo) įsteigėjo Antano Vanagaičio pradėtą darbą.

Ji savo žodyje, vietomis lyg pro ašaras, nupasakojo ilgą Margučio kelią, išvardino Margučio talkininkus, savo kalbą baigdama viltingu sakiniu — "iki greito pasigirdėjimo iš kitos stoties!"

Paskutinės programos

pabaigoje minčių dėl Margučio programos pabėrė pranešėjas Algimantas Mackus, 5 paskutinius metus dirbęs šioje programoje, o keli metai redaguojantis ir Margučio žurnalą. Jis pabrėžė, jog nevisada buvo lengva nugalėti susidarančią atmosferą, sutinkamą dieną iš dienos Margučio kelyje. A. Mackus kiek liūdnai gaida prisiminė kai kuriuos mūsų visuomeninius reiškinius, ne didinančius mūsų kultūros ar lietuviškumo lobynus.

Vertinant Margučio radijo programos ir žurnalo (įsteigto 1928 metais) bei apie juos susibūrusių žmonių pastangas ir atliktus darbus, reikia pažymėti, jog jie laikytini našiausiai iš kitų lietuviškų junginių Chicagoje. Margučio grupė, atstovavusi tautiškos krypties žmones, buvo ta, kuri lietuvius išvedė iš parapijų salų į didžiulias Chicagos sales. Margučio koncertai būdavo ruošiami garsiuose viešbučiuose, o gegužinė — visame pasaulyje žinoma me Riverview pasilinksminimo parke.

Margučio siela buvo pats A. Vanagaitis, o jam mirus — jo našlė, Antanas Oliš, su gausiais talkininkais — adv. A. Lapinsku, dr. S. Bležiu, K. Deveikiu, Vl. Vi-jekiu, dr. Br. Dirmeikiu, A. Mackumi ir kt.

Tik paskutiniiais metais, mirus Ant. Olišui, Margučio kultūrinė veikla kiek sumažėjo. Jo talkininkų — K. Deveikio ir dr. Br. Dirmeikio mirty, taip pat neigiamai atsiliepė.

Tačiau iki paskutinės dienos, bent pati Margučio radijo programa buvo pati kultūringiausia ir visuotiniausia Chicagoje, o gal ir visoje Amerikoje. Čia rasdavome savaitines kultūrinės "Pelkių Žiburėlio" valandėles, religines valandėles (redaguojamas Tėvų Jėzuitų), pasikalbėjimų, paskaitų, gerai paruoštų politinių žinių, objektyvių žinių iš okup. Lietuvos, Margutyje galėjo sutilpti visi — katalikai ir visai netikintys, vienokio ar kitokio politinio ir ideologinio įsitikinimo žmonės. Ta prasme, Margutis buvo viena iš nedaugelio toleranciją praktikuojančių įstaigų mūsų tarpe. Gal tik dr. Br. Dirmeikio laikais Margučio akiračio apimtis buvo kiek susiau-

L. Vanagaitienė, Margučio radijo programų leidėja.

rėjusi, bet tai buvo tik laikinis reiškinys.

Šiuo metu, iki Margučio radijo programa vėl galės prabilti į lietuvių, Chicagoje lieka tik viena lietuvių radijo programa — Sofijos Barcus šeimos vardu besivadinanti, tačiau jos rėmuose paskutiniu metu besireiškiantis lietuvių tarpusavio kiršinimas ją tikrai padarė ne visų lietuvių, bet tik

"šeimos" radijo valandėle.

Dar mums taip pat lieka ir žurnalas Margutis, kuris redaguojamas Alg. Mackaus, tapo kultūrinio pobūdžio žurnalu, nors savo turiniu senųjų Amerikos lietuvių tarpe didesnio pasisekimo neturinčiu.

Belieka laukti naujų Margučio radijo programų iš kitos stoties! Tad "iki pasigirdėjimo!"

Vienybės atstovas Chicagoje

Edvardas Šulaitis yra Vienybės redakcijos ir administracijos atstovas Chicagoje bei jos apylinkėse. Į jį galima kreiptis, norint patalpinti Vienybėje pranešimus, žinias, skelbimus, užsisakyti Vienybę ar pratęsti prenumeratą.

* Alg. Astašaitis, Vienybės bei kitų laikraščių bendradarbis, iš Detroito buvo atvykęs Chicagon ir apsistojęs pas savo gimines Ciceroroje. Ta proga buvo susitikęs su čia gyvenančiais Vienybės bendradarbiais.

Kreiptis galima kiekvieną vakarą nuo 6 val., o savaitgaliais — visą dieną. Adresas — 1320 So. 48th Court, Cicero 50, Illinois, Tel. OLYmpic 6-1357.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.
37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket
(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

CICERO LIETUVIAI

* A. Gulbinskas, Vienybės foto bendradarbis Chicagoje, pakeitė gyvenamąją vietą. Dabartinis jo adresas: 6750 So. Maplewood Ave., Chicago 29, Illinois. Telefonas lieka tas pats — PR 6-6476.

* Vytautas Bikulčius, gyv. 1819 So. 51st Ave., naujai užsiprenumeravo Vienybę. Jis yra jaunas vyras, Korėjos karo veteranas, priklauso Don Varnas Amerikos Legijono postai. Plačiai domisi spauda, laisvalaikiais žaidžia šachmatais, lanko koncertus.

* Antanas J. Liutkus, gyv. 1433 So. 51 Ct., prieš kelias savaites gavo JAV pilietybę.

* Aloyzas ir Nijolė Baronai susilaukė antrojo sūnelio — Sauliaus Pauliaus. Baronas yra rašytojas, šiuo metu dirbantis Draugo redakcijoje. Pažymėtina jog Barono uošviai — Dundai Cicero lietuvių kolonijoje turi "užeigą," kuri pavadinta mums labai giminingu vardu — "Vienybės Klubu." Tačiau pats Baronas, kaip mus informuoja, Draugo redakcijoje yra pats aršiausias Vienybės priešas. Jis net savo vedamoje kronikoje ją pikta puldinėja.

* Sv. Antano parap. bažnyčioje kovo 31 d. buvo baigtos vieną savaitę užtrukusios misijos, kurias pravedė pranciškonas vienuolis, Gediminas Jočys. Pamokslininkas išskirtinai pabrėžė, jog dolerių Lietuvos laisvei nepakanka; reikia daug ir gerų maldų. Klausytojams taip ir liko neaišku, ar ir tokios partijos — kaip Lietuvių Krikščionių Demokratų ir jai panašios, pamokslininko nuomone, yra visai nereikšmingos.

K. Donelaičio vardo lituanistikos mokyklos Chicagoje mokiniai su mokytoja Lampsaitiene. A. Gulbinsko nuotrauka

**AUKŠČIAUSIAS PROCENTAS
DABAR MOKAMAS
UŽ SANTAUPAS**

4 1/4 %

1 METUS

SKELBIAMA VĖLIAUSIA DIVIDENDŲ RATA
už metų ketvirtį, pasibaigiantį 1963 m. kovo 31
3 3/4% per metus reguliarių dividendų, plus 1/2%
specialių dividendų už santaupas vieno asmens
nuo 1962 m. sausio 15 d., siekiančio nuo \$10
iki \$30,000 ir iki \$60,000 dviem asmenims.

Pinigai įnešti iki **BALANDŽIO 12**
dividendai skaičiuojami nuo **BALANDŽIO 1**
o po to nuo inėšimo dienos
APSKAIČIUOJAMI KAS KETURI MĖN.

THE
KINGS COUNTY
SAVINGS BANK

Member Federal Deposit Insurance Corporation
Incorporated 1860

TELEPHONE PResident 3-7000 FOR INFORMATION

Eastern Parkway Office: Broadway Office:
539 Eastern Parkway at Nostrand Ave. 135 Broadway at Bedford Ave.
Brooklyn, N. Y. Brooklyn, N. Y.

Massapequa Office:
Hicksville Road and Jerusalem Avenue
Opposite Holiday Park Shopping Center
Massapequa, N. Y.

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukštys in 1886, is published weekly by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. Tel.: APplegate 7-7257. Executive Editor: Valerie Tysliava, Editor: Salomeja Narkeliūnaitė. Senior Editor: Vytautas Širvydas. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three weeks' notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts submitted are subject to editing by the Editor.

M E S

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Atkelto iš 1 psl.

Kertesio suredagotą "East Central Europe and the World," norėdamas nušviesti, kas Rytų Europoje vyko po Stalino mirties. Apie Pabaltijį rašyti pakviesta latvis, JAV Kongreso Knygyno pareigūnas (kuris, atrodo, turi po ranka apščiui informacijų). Skaitome lenko, vengro, čekio, rumuno ir bulgaro bei albano straipsnius — visi nušviečia savo patirtos šviesuomenės, studentijos, jaunimo ir rašytojų nuotaikas bei sąjūdžius. Autorius apie Pabaltijį tokių dalykų Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje nepastebi (bet pastebi rusų policiją, rodos, dusyk išvaliusią latvių raudonas viršūnes). Tartum, tokių sluoksnių Pabaltijyje nėra — išsikraustė į kitą planetą, ar Amerikon. Rašo tik apie rusų leistus įstatymus ir jų skaičius.

Margaplaukių rezistentų rezistencija neiti (ir kitus drausti) pasižiūrėti dabartinės Lietuvos kai kurių vaizdų filmo primena pasakėlę apie amerikietį rašytoją Marką Twainą. Pakviestas į tulą pobūvį, šeimininkas pasiūlė supažindinti su kitoje saliono pusėje stovėjusiu vyru.

— Aš nenoriu su juo susipažinti! — Twainas pareiškė.

— Kodėl? — nustebo šeimininkas.

— Dėlto, kad susipažinęs, žinau, jį pamilsiu, pradėsi draugauti, o aš su juo draugais būti nenoriu!

Išėjusiems negrįžti! Taikliai būdingas aniams "rezistentams" Katiliškio apysakos pavadinimas. Poetas Borūta, rodos, taip pat, rašė: Jei ir sugrįšime, motule, vistiek būsime ne kas! Nema-lonu turėti išeivių lietuvių, tenorinčių žinoti tik tą Lietuvą, kurią jų galvelės iš ne visų tikrovės faktų iškalba. Turime vilties, kad ilgainiui išsipildys amerikiečių posakis: He who fights and runs away may come back to fight another day. Be abejo, išauš valanda, kurioje išeiviai bus vieningi bent tiek, kad gyvens įsisaugoninę prof. Šalkausko mintį: Patriotizmas ne tik nereikalauja apakimo akivaizdoje savo tautos reikalų, bet dar įsako matyti visą tiesą, liečiančią savo tautos praeitį ir dabartį. Bet kuris tautinės istorijos, ar dabartinės tautinės padėties suklavimas negali būti suderintas su tikro patriotizmo reikalavimais."

MUMS RAŠO:

Gerbiamai Vienybės Administracijai: Prašau Tamstų siuntinėti man Jūsų leidžiamą laikraštį Vienybę per šiuos 1963 metus, 1962 m. gruodžio mėn. 29 d. išsiunčiau Tamstoms pinigų sumoje tris svarus dešimtis šilingų (t. 3,10,0) australiška valiuta, šiuos pinigus skiriu sekančiai:

1) laikraščio Vienybė prenumeratai už 1963 metus atsilyginti — t. 3,0,0

2) už prisiųstą priedą S. Narkeliūnaitės rašytą "Kronos New York — Vilnius ir atgal" aprašymą — t. 0,10,0, Viso t. 3,10,0.

Nuoširdžiai dekoju už šį priedą, įdomus aprašymas iš pasiilgusios tėvynės Lietuvos.

Dabar dar labai maloniai prašyčiau Tamstų, jeigu tai būtų galima, prisiųsti man laikraščio Vienybė 1959 m. tuos numerius, kuriuose tiltingai aprašomas Vinco Rasteno duoto parodymo Sovietų policijos pareigūnams. Už šiuos laikraščio egzempliorius atsilyginsiu tinkamai ir Tamstoms būsiu labai dėkingas.

Reiškiu pagarbą

VL. Š.

Australija

Gerb. p. Tysliavene:

Siunčiu čekutį \$14 Vienybės prenumeratai apmokėti. Sėkmės Jums ir redaktoriams V. Širvydui ir S. Narkeliūnaitėi.

Dėl M. Brako pareiškimo

Dabar jau daugiau kaip trys mėnesiai praėjo nuo to New Yorko krikščionių demokratų seminaro, kuriame Lietuvos Laisvės Komiteto narys Martynas Brakas, kaip vienas kalbėtojų, dalyvaudamas diskusijose dėl Lietuvos laisvės ir JAV, pačioje pradžioje be jokio paaiškinimo pareiškė, kad iš susirinkime dalyvaujančių tik viena Narkeliūnaitė nenori rusų išsikraustymo iš Lietuvos.

Ryšium su tuo juopareiškimu, gruodžio 19 d. esu jam pasiuntusi laišką, kuriame, tarp kitų dalykų rašiau... "aš noriu tikėti, kad Tamsta esi supratęs, jog tuo pareiškimu esi padaręs man didelę skriaudą. Todėl suprantama, kad taip to klausimo negalima palikti ir kad Tamstos atsakomybė dėl to pareiškimo nėra pasibaigusi. Tamsta esi man skolingas arba pareiškimo įrodymą, arba jo atšaukimą, arba kitoki mane patenkinti paaiškinimą."

Ligi šiolei nesulaukiau jokio atsakymo iš Martyno Brako. Nežinau to jo pareiškimo tikrosios intencijos, nei motyvų, kuriais jis dabar tyli.

Kadangi tasai incidentas įvyko viešai ir kadangi Martynas Brakas nėra koks vaikėgalis, bet Lietuvos Laisvės Komiteto narys ir kaip toks jis privalo jausti tam tikrą atsakingumą už savo veiksmus, tai manau, jog šito įvykio negalima praleisti negirdom. Todėl jaučiu reikalą štai ką paaiškinti:

Nemanau, kad aš mažiau už Martyną Braką trokštu

Spaudos skiltyse

Vyt. Kavolis naujausiam Margučio nr. prisimena savo 1954 m. Santarvėje keltą pažiūrą, būk išorės elgesiui valdyti lietuvių asmenybės sudėtyje esanti silpna ir neryški vidinė (principų ir sąžinės) kontrolė. Šiai silpnybei atsverti lietuvis pasigamino dirbtinį "keterą" ("apsauginį kiauštą"), kuris pasiūlyta ne vidaus sumetimais, bet bendruomenės ("visų") palaikomas. Jei Maskva okupaciją būtų "gražiuoju" užkorusi, gali būti, ji būtų pasidarėjusi "dvasios vadu" tautai, kaip pasidarė nuo 1918 metų mūsų Amerikos lietuviams socialistams-komunistams, savo noru pasivergusiems ir tebevergaujantiems, prisikalbant, būk eina "progresyviu" keliu. Kavolis pasakoja:

"Apsauginio kiaušto pažiūra leidžia spėti, kad lietuvių pasipriešinimo sovietiniam okupantui stiprybės šaltinis yra atsiliepimas okupanto prievartai. Rezistencija nesiremia vidiniais asmens ištekliais bet išoriniu bendruomenišku kietumu. Čia ir kyla išvada, jei kuo nors kietumą "suminkštinsi," ieškodamas naujų, lankstesnių priemonių — nebelsis nieko. Šia išvada, veik be išimties, remiasi mūsų veiksniai, ir savo politinę laikyseną nustatinėdami, ir "naujų kelių" ieškančiuosius smerkdami."

Vienybė pergyveno daug audrų. Atlaikys ir pirmąją "trečiąją frontą".

F. MOTŪZA

Detroit, Mich.

VIENYBĖ - GERIAUSIA DOVANA DRAUGUI!

rusų išsikraustymo iš Lietuvos. Taip pat nemanau, kad Martyno Brako primateimas man rištųsi su Lietuvos laisvinimo darbu, kuriam jis buvo pašauktas prieš eilę metų ir iš kurio jisai pragyvena.

Todėl Martyno Brako pasiūlymą su manimi nelaukau nei vyrišku, nei lietuvišku, nei patriotišku, nei pagaliau tinkamu, gyvenant demokratinėje krašte, kaip Amerika.

Salomeja Narkeliūnaitė

Mums nereikia jūsų kredencialų!

Chicagoje išeinantis vadinamas progresyviųjų laikraštis Vilnis, kurios kai kuri mūsų spauda anksčiau ne geru žodžiu nepaminėdavo, dabar jau kuris laikas kai kuriems yra tapusi autoritetu... puldinėti Vienybę.

Savo kovo 29 d. laidoje Vilnis, papasakojusi apie V. Širvydo požiūrį į gyvenimą Lietuvoje (Vienybės kovo 22 d.), pasidarė išvadas, kurias Chicago's Draugas ir Clevelando Dirva nusitvėrė kaip argumentą priskirti Vienybę prie Vilnies spaudos bloko.

Draugo kronikos redaktorius, kuris savo darbe kaip gyvas nėra šv. Rašto citavęs, štai tą Vilnies numerį, nelyginant šventraštį, cituoja, norėdamas įtikinti žmones ir įrikiuoti Vienybę į Vilnies bloką.

Kovo 29 d. Chicago's žinių puslapyje jisai rašo tokią žinią: "Komunistai Vienybę priskiria prie savo spaudos. Komunistų laikraštis 'Vilnis' nr. 62 kovo 28 d. antrame puslapyje rašo: "Pageidautina, kad visi, nesutinką su reakcine 'veiksnių' vadeivų politika, imtų reikšti viešai savo nuomones. Kas nenori to daryti 'Vilnyje' ar 'Laisvėje', gali — 'Vienybėje'."

Viršuje tos žinios Iz. Matusevičiūtės nuotrauka, o apačioje, apmokamas pranešimas. Jei ir ta žinia būtų buvęs apmokamas pranešimas, tai tik norėtųsi pasidomėti, kas tokius pranešimus apmoka. Bet dabar atrodo, kad ši "informacija" įdėta su redaktoriaus žinia ir moderatoriaus aproba. Vadinas, sąmoningas veiksmas.

Taip, kaip Draugas elgiasi su Vienybe, su juo pačiu, vos trejetui dienų praslinkus, balandžio 2 d. pasielgė Naujienos. Jos savo "apžvalgoje" diskutuoja su Draugo autorium V. R. (V. Rimšeliu) dėl nuosavybės ir žmogaus prigimties.

Naujienos priena išvados, kad Draugo autoriaus skelbiamas nuosavybės principas yra komunistiškas, nes, kaip komunizmas, taip ir Draugo autorius V. R. skelbia, jog tik ta nuosavybė yra teisėta, kurią žmogus įsigijo savo darbu. "V. R. gali su draugu Nikita pasisveikinti" — baigia savo rašinį Naujienos.

O ką gi į tai Draugo V. R.? Iš Draugo V. R. ir kitų jų autorių ligšio inų rašinių atrodė, kad tik jie vieni geri ir pasinešę komunistus medžioti ar komunistų etiketę kitiems, su jais nesutinkantiems priseginėti, gi dabar, pasirodo, dar yra aukštesnė instancija (Naujienos), kuri turi teisę "autoritentingai" išsireikšti.

Be ar taip jau tiesa ką Naujienos sako? Turbūt, kad toli gražu ne. Ir tai tik vienas pavyzdys, prie ko tokie neatsargūs ir neatsakingi švaisčiūnai komunizmu veda.

Dirva Vilni ir Laisvę pastaraisiais metais cituoja labiau nei Antano Smetono raštus. Visa tai daro Vienybę suniekinti, lyg dar nepasitikėdama savo "kolumnistų" atliekamu darbu. Dirva balandžio 1 d. laidos "spaudoje pasidairius" skiltyje apžvelgia aną Vilnies rašinį. Gal būtų ir juokinga, jei tai būtų buvęs Prima Aprilis pokštas, bet atrodo, reikalas imamas "rimtai".

Tačiau kaip Draugas, taip ir Dirva pamiršta, kad tie žodžiai, kuriuos jie lipdo Vienybei, yra išreikšti Vilnies ir kad Draugo ir Dirvos redaktoriai tą Vilnies troškimą savo laikraščių skiltyse pakartoja kaip savo "wishful thinking".

Draugas ir Dirva maišo du dalykus. Jie mato, kad Vilnis ir Vienybė domisi gyvenimu Lietuvoje. Bet jie neįstengia, o gal greičiau nenori atskirti to, kad Vilniai dabartinė komunistama Lietuva yra jo idealas, gi Vienybės idealas yra laisva ir nepriklausoma Lietuva, ne tik ne rusų, bet ir ne vokiečių globoje.

Nuo šito idealo Vienybės neatitrauks nei Vilnis, nežūrint, kaip smarkiai ji norėtų Vienybę į savo frontą paimti, nei Draugas su Dirva į tą bloką Vienybę nuvaryti.

Kuo Vienybės idealas skiriasi nuo Draugo ir Dirvos, tai yra tas, kad Vienybė tiki, jog tautos kamienas yra Lietuvoje, o ne emigracijoje, ir kad tautos kūrybinis genijus pasireiškia net ir kalėjime būnant, ir kad mums, laisvėje esant, negalima nusigręžti nugaroms nuo jos ir nesidomėti, ką ji veikia ir kaip gyvena.

Šitai visiškai nesudaro pagrindo priseginėti komunizmo etiketės ar gretinti su tais, kurie nuėję ir tebeina su lietuvių tautos ir demokratinės santvarkos priešais. Kaip Draugas ir Dirva turi teisę savo nuomonę turėti, taip ją gali turėti ir Vienybė.

Dirva betgi dar eina toliau. Ironizuodama Vilni, kad ta jau išdavusi Vienybei "kredencialus" (eiti Vilnies keliu), Dirva ir pati negali susilaikyti nuo "kredencialų" išdavimo. Ir ji skuba su savo kredencialais Vienybei, nes kaipgi kitaip galima būtų suprasti jos pasakymą: "Taigi, leidimas yra, prašomę reikštis!" (Mūsų pabrakta).

Kieno vardu ji čia dabar prašo reikštis?!

Gal Dirvai pačiai ir reikalingi kokie nors kredencialai, bet Vienybei nereikia jokių kredencialų nei iš Vilnies, nei iš Dirvos, kad ji galėtų domėtis tuo, kas vyksta Lietuvoje ir trokštų savo broliui — seselį geresnio ir laimingesnio gyvenimo.

Tikrai kredencialų nereikia. Prašome nesivarginti. Domėtis kas vyksta Lietuvoje ir trokšti savo tautai geresnio laimingesnio gyvenimo yra kiekvieno lietuvių patrioto pareiga ir jo veiklos tikslas. Tad Vienybei nereikalingi nei Vilnies su Dirva "teisiniai" patarėjai.

LEIDĖJAI

VIENYBĖ, 1963 m. balandžio 12 d.

TAUTOS BALSAS

Reikia tik pastatyti atitinkamą valdžią, o ta jau ir sukombinuoja tautos valią, visada valdžiai palankią. Tad ir įdomūs darosi ne tiek rezultatai, kiek tos priemonės, kuriomis tauta išprievartaujama pareikšti palankumą valdantiesiems.

Dabartiniai Lietuvos valdovai operuoja "visos lietuvių liaudies" pritarimu ir atvirai spiaudo į tai, kas tautoje daugelį amžių buvo laikoma šventa. Čia turime galvoje gily lietuvių liaudies religingumą. Dabar prieita prie to, kad jaunoji karta religinio auklėjimo gali gauti tik iš tėvų. Nepilnametiai net ir mišioms nepatarnauja. O jau religiją niekina be išimties visa spauda, visos organizacijos, visos mokyklos, visos įstaigos. Už bažnyčių naudojimą liaudis surenka didžiulius mokesčius.

O ką tauta (kuri daugiau ar mažiau atitinka mūsų krašte gyvenančią liaudį)? Tauta -- tyli, o tą didžiulę spaudos, valstybės, mokyklų ir draugijų antireliginę veiklą vykdo ne koki pribuisiai svetimieji, bet tie tautiečiai, kuriems paliko teisė kalbėti.

Tie kalbantieji sakosi atstovaujant liaudies didžiausią daugumą. Visa būtų įtikinama, tik vis neaišku, kuo Lietuvoje išsilaiko religija. Išėity, kad giliai tebetikinti ir už tikėjimą besiaukojanti tauta "savo noru" tyli. O jei ir prabyla, tai giria ... laisvę.

Štai 1958 m. "The Soviet Union in Facts and Figures" skaitome: "In conformity with the Constitution, believers may form religious societies, hold services and rites, found theological schools, publish religious literature" etc. (160 psl.), o sekančiame puslapy turime progos pasigėrėti vaizdais: Maskvoje katalikų bažnyčioje šventinamos gėlės, Uzbekistane studijuoją koraną, Klaipėdoje -- šventina naujai statomas Šv. Marijos bažnyčios pamatus. Tarp kita ko, verta priminti, kad ši knyga išleista Londone.

Klaipėdoje statoma nauja bažnyčia? Taip, jau ir pastatyta. Jau ir kunigai nuteisti. Na, nuteisti tai nuteisti, bet už tai yra nauja bažnyčia! Deja, jau ir bažnyčios nėra. O tauta vis tebetyli? Taip, ir tauta tyli. Ir teisme tylėjo. Tiesa, viena bobelė išdrįso teismui parodyti išskirstą liežuvį ir dvi tvirtai sugniaužtas špygas. Ir už tai gavo 15 parų arešto.

Ar tos špygos nėra tautos balsas?

Iš amžių glūdumos turime žiną, kaip Gedimino laikais Pilėnų gynėjai, nepajėgdami laisvės apginti, susidėgino. G1 1944 metais kryžiuočių palikuonys dzūkų Pirciupio kaimą sudegino su visais žmonėmis. Nėra žinių, ar prie Pilėnų priešo tarpe būta ir lietuvių, bet prie Pirciupio pagalbinė tarnyba buvo.

Dabar Pirciupis vėl atsi-statė. Vėl išaugo trobėsiai, vėl gyvena žmonės. Ant degusių pastatytas paminklas: iš akmens iškalta dzūkė motina. Stovi ji rami, lyg kiek išdidžiai. Rankos sugniaužtos į kumštis. Veidas akmeninis: ramus, bet žodžiais neišsakoma jo išraiška.

Pirciupio tragedija buvo 1944 metų vėlyvą pavasarį, galima sakyti, pabėgėlių į Vakarus traukimosi išvakarėse. Galima teisintis, kad tiems, kurie tada dėjosi atstovaujant tautą, kuo nors reaguoti (nors žodžiu) nebuvo laiko, buvo pavojina ir ... nepatogu.

O toliau? Toliau Lietuvoje buvo įvykių, kad beveik kiekvienam didesniai kaimė galėtų rodytis akmeninė, kumštis sugniaužusi lietuvių motina.

Iš veikimo sprendžiant, spaudos pasiskaičius, nuotaių pasiklausius, atrodo, kad pabėgėlių tarpe yra labai daug tėvynės meilės. Bet daugeliui, oi daugeliui veikėjų balsas iš Tėvynės rodo kietai sugniaužtą akmeninę kumštį.

Daug kas mielai į Lietuvą grįžtų, bet ... tik į savo Lietuvą. Įvairias grupes beatstovaujantieji, įvairius interesus su patriotizmu bederinantieji tenepamiršta populiarios liaudies dainelės:

— Rasim močiutę belaukiančią.

Rankoje gal ir rykštelę belaukiančią.

SENO TREČIAFRONTININKO ATMINIMUI

Br. Raila jau kuris laikas, prieš Dirvos skaitytojus reveransus daro kaip nepriklausomoje Lietuvoje gyvenusio Trečiojo Fronto narys. Mes gi, vietoj graborių mėgstamos Ave Marijos, gerb. veikėją pagerbsime posmu iš dr. V. Kudirkos:

Kol da idealais, broli, besigėrėsi,
Stėk prie idealo, tik doru ir augsto,
O skubink! Paskui tu ... jų išsižadėsi
Dėl trupinio aukso, gardaus valgio šaukšto.

(Vincio Kudirkos Rāstai, I, 200).

Tuo tarpu taip jaučiamės atlikę pareigą.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Muziko J. Bertulio multiplikatorių būdu atspausdinti kūriniai: Ave Regina Caelorum, Sinfonietta-Etude (bitonalinė), Kaipgi nemylėti (kvartetas), Oi, paliaukit, rugužėliai (3 lyg. balsam) ir Mūsų besparniams paukščiukams -- Čiulbuonė liamas (26 dain.). Kartu pridėtas ir muziko J. Bertulio kūrinių katalogas.

GINTARO TAKAIS -- Janinos Narūnės Lietuvos vaizdai eilėraščiuose. Ilustruota šių dailininkų reprodukcijomis Draugo klidės; M. K. Čiurlionio, Ad. Galdiko, J. Kaminsko, J. Pautieniaus, Rafaelio, Ant. Rūkštelės, A. Valeškos, Ad. Varno ir St. Kolupailos, Vyt. Maželio ir Stropaus nuotraukomis. Spausta Draugo spaustuvės Chicagoje, 1963. Kaina \$1,80.

MURKLYS -- A. Giedriaus apysaka, išleista Keleivio 1962 m. Bostone. Ilustruota dail. Viktoro Šimankevičiaus. Kaina \$1,80.

VIENIŠO ŽMOGAUS GYVENIMAS -- Antano Rūko parašyta Juozo Adomaičio-Dėdės Šerno gyvenimo bruožai. Amerikos Lietuvių Istorijos Draugijos leidinys, spaudė Naujienos Chicagoje 1962 m. Kaina \$2.

Grupė lietuvių vaikų, susirinkusių pas Montessori Lietuvių Draugijos Chicagoje steigėjus dail. Adomą Varną su žmona (sėdi prie aukuro), mini Vasario 16-ją. A. Gulbinsko nuotr.

Lietuviškasis paminklas Dievo Motinos šventovėje

A. L. Gimantas

Mūsų spaudoje vis dažniau pasirodo žinių apie naują ir vertingą sumanymą Washingtono didingoje Dievo Motinos šventovėje įruošti atskirą lietuvišką koplyčią. Ji būtų statoma ir tarnautų ne vien tik Dievo garbei, bet ir visų lietuvių, pačios Lietuvos, reikalų naudai.

Perėtos vasaros metu teko lankytis toje Washingtono šventovėje ir gana rūpestingai apžiūrėti visą bažnyčią, kuri savo didumu yra viena iš dešimties pačių didžiausių pasaulio bažnyčių. Pats pastatas, išskyrus savąjį kolosalinį didumą, iš lauko pusės, gal ir nėra jau toks efektyvus, bet vidus tikrai labai puošnus, ištaigingas, modernus, bet kartu ir neišblaškantis, leidžias susikaupti maldai.

Nors dar pati bažnyčia nėra galutinai pabaigta įruošti (dabar statomos, baigiamos ar dar ir bus pradėtos statyti įvairių tautų, jų tarpe ir lietuvių, koplyčios), bet toji katalikų šventovė jau tapo viena tų JAV sostinės vietų, kurią kiekvienas turistas (o jų čia kasdien tūkstančiai) būtinai aplanko.

Neabejotinai, Dievo Motinos garbei pastatytoji šventovė yra viena iš Washingtono įžymybių. Nenuostabu, kad bažnyčioje visada yra daug lankytojų, ir, toli gražu, nė vien iš katalikų tarpo. Čia rasi įvairių tautų, įvairių religijų turistų, kurių vieni patys apžiūri monumentalią pastatą, kitiems aprodo specialūs vadovai -- gidai.

Dviejų nuomonių, ar mums būtų pravartu turėti toje bažnyčioje savąją, lietuvišką, koplyčią ar ne, vargiai ar turėtų būti. Tiesa, užsimojimas milžiniškas. Virš 300,000 dolerių suma irgi nemaža. Bet, prieš gerų norų, pridėjus nemažai pastangų, dedant centą prie cento ir dolerį prie dolerio, planas galėtų būti įvykdytas.

Mūsų katalikiškų parapijų klebonai, kartu su parapijų vadovybėmis, kaip pirmieji atsiliepiamai rodo, pilnai pritaria sumanymui įgyvendinimui ir žada savąją konkrečią paramą. Be to, lietuvių gyvenamose vietose steigiami ir specialūs komitetai, kurie rūpinsis aukų rinkimu ir stengsis pasiekti kiek galint daugiau savųjų tautiečių. Kadangi čia kartu liečiamas ir lietuvių bei Lietuvos reprezentacinis momentas, reikia tikėtis, kad aukų bus gauta ir iš tų, kuriems religiniai reikalai gal ir kiek tolimesni ar išvis nėra katalikais.

Galima laukti, kad naujasis aukų vajuš neliks nepastebėtas ir sovietinamos Lietuvos spaudoje. Sovietiniam "vyr. broliui" tik jau ne gali patikti kiekvienas reikalas, sumanymas ar planas, kuris visai tiesiogiai primins pasauliui apie Lietuvą ir lietuvius. Nereikėtų nustepti, kad naujasis vajuš bus apšauktas, kaip naujas ir dar vienas pasipinigavimas, tikinčiųjų mulkinimas, renkančiųjų gobšumas ir t.t.

Žinoma, tokie puolimai čia mūsų negalės išgąsdinti, nebent tik patarnaus ta prasme, kad jei jau ką sovietiniai Lietuvos "globėjai" puola, tai reiškia, kad pataikyta į pakankamai įiems skaudžią vietą. Ir tas tegalėtų tik didinti aukotojų pasiryžimą ir nuotaikas. Pasiklausius tautiečių nuomonių ir pageldavimų, vieną tegalima būtų kelti klausimą, būtent, kodėl būsimoji koplyčia nežadama vadinti Vilniaus Aušros Vartų Dievo Motinos vardu? Tiesa, sutikime, kad pačiai Lietuvos katalikų, esmėje, šiluva yra kur kas didesnės svarbos už minėtą Vilniaus šventovę, bet,

lietuviškai reprezentacinio požiūriu švelgiant, Aušros Vartai būtų kur kas svarbiau ir įspūdingiau.

Turime, lenkų pavyzdžiu, išnaudoti kiekvieną, nors ir mažiausią progą, skelbti pasauliui apie Vilniaus lietuviškumą, ir Washingtono koplyčia būtų neabejotinai puikiai vieta Lietuvos ir Vilniaus reprezentacijai. Nereikia užmiršti, kad lenkų tokia pati koplyčia bus įruošta, berods, priešais ar greta lietuviškosios.

Gerai pažindami lenkų taktiką, tikrai suklystume pirmą kartą, galvodami, kad lenkai savojoje koplyčioje nebandys bent kuriuo būdu neužsiminti apie "lenkiškumą" "Aurora Gate" ar pan. Geriau jau patiems užbėgti už akių, kad paskui nebūtume pastatyti prieš labai nemalonų, bet vargiai ar lengvai pakeičiamą faktą, kai Lietuvos sostinės svarbiausioji šventovė, labiausiai stebuklingoji ir malonėmis gausi Lietuvos vieta, ras mažesnę ar didesnę "globą" po lenkiškuoju sparnu.

Sekanti proga šiame kontinente panašiu būdu pristatyti svetimiems Aušros Vartų lietuviškąją šventovę, vargu ar išvis bet kada pasitaikys.

Atrodo, kad Vilniaus Aušros Vartų Dievo Motinos vardo koplyčiai ir pats aukų rinkimas būtų kur kas lengvesnis ir, rasi, tautiečiai būtų žymiai gausesni savo aukose. Kartu, pripažinkime faktą, kad jei Šiluvos vardas svetimųjų tarpe kaip ir nežinomas, tai Aušros Vartus, jei ir nedaug, bet vis jau žymiai daugiau svetimųjų žino, ar bent yra girdėję. Atsiet, šioji tokia pradžia jau yra, tuo tarpu pradėti svetimuosius supažindinti su Šiluva, tikrai reiks labai daug laiko ir dar daugiau papildomų pastangų.

Be abejo, šiluva, yra itin brangi ir miela kiekvieno lietuvių kataliko širdžiai, bet, palikus sentimentus nuošaly, atrodytų, kad bendrųjų lietuviškųjų reikalų vardan, Lietuvos, jos amžinosios sostinės garsinimui, populiarinimui, kurkas geriau tiktų vilniškiai Aušros Vartai. Simboliškai žvelgiant -- juk tai giliausiai į Rytų Europą įsispraudusi katalikiškoji tvirtovė!

Brooklyno lietuviškos muzikologines praeities pabiros

Tęsinys

Vaclovas Berenis (Berens) buvo žymus trombonistas, muzikos instruktorius. Plačiai veikęs N. Anglijos kolonijose. Apsigyvenęs Brooklyne, reikšdavo lietuviškuose vakaruose. 1929 m. vadovavo SLA būniui. 1935 m. vadovavo 50 narių "Lithuanian Municipal Protective Union of Brooklyn" orkestro koncertui Maspeth, L. I.

Žymus buvo, veikdamas su orkestru, Vincas Retkevičius: grieždavo lietuviškuose vakaruose koncertinius dalykus, šokiams, paraduose su savo "kapelija" lietuvių vardą keldavo. Turėjo parašęs lietuvišką pupurį. Jo sūnus Juozas griežla Metropolitan operos simfoniniame orkestre tromboną ir perkusinius (užgaunamuosius) instrumentus, dalyvauja ir kituose simfoniniuose orkestruose.

Antrasis sūnus Petras irgi dalyvauja įvairiuose New Yorko orkestruose, turėjo muzikos instrumentų taisymo ir pardavimo krautuotę (Muzikos instrumentus pardavinėdavo ir Ampusaitis). Duktė Elena baigusi aukštuosius muzikos mokslus laipsniu M. M. pedagoginės muzikos srityje, New Yorko bendro lavinimo mokyklose dėstė muziką. Vadovavo "Aldo" ir "Naujos Gdynės" chorams, akompanuodavo solistams, parašė operetę "Neblaigta kova", kuri plačiai buvo vaidinama.

Solistė Marijona Kizytė

Buvo žymių solisčių, kai kurios dalyvavo ne tik lietuvių tarpe, bet ir amerikiečių operose, operetėse, per radiją: K. Menckeliūnaitė, El. Aušriūtė, M. Česnavičiūtė, V. Tamkiūtė (akomponuodavo solistams, vadovavo "Lietuvos Daina" ansambliui, su kuriuo chorų varžybose, tarp New Yorko chorų mėgėjų, laimėjo pirmą premiją), M. Zemaitaitė, Skaruliūtė. 1926-1930 iš Lietuvos atvykusi L. Sipavičiūtė, buvusi Maskvos Liaudies Namų Operos solistė, rengė koncertus, dalyvavo keletą kartų garsiajame "Roxy" teatre New Yorko Kalėdų programoje vardu Sipes vadovaujama vaidmenyje, įdalinavo plokštelių.

Su ja buvo atvykusi ir Lietuvos operos solistė M. Jozevskaitė — Granovska. Daug veikė su "Aldo" (ir su "Aldabalsių" ansambliu) kompozitorė, dainininkė, pianistė Bronė Šalinaitė; parašė keletą operų, kurias sėkmingai statė ir kitose kolonijose. Baigusi New Yorko universitete laipsniu M. A., gilinosi Europoje. Dar pianistės: Aldona

Juozas Žilevičius

Operetės Choras 1926 m. Priekyje sėdi: P. Pukšnaitis ir Ks. Strumskis.

Strumskūtė, Daukantaitė, baigusios mokslus su akademiniiais laipsniais, dalyvavo koncertuose, buvo pradėjusi reikštis Sudžiūtė, smukininkė Digrytė. Baigusi Philadelphiaje konservatoriją, persikėlė į Brooklyną toliau muzikoje gilintis, pianistė Valerija Vaivadaite (vėliau ištekėjusi už poeto Juozo Tyslavos) įsijungė lietuviškoje muzikinėje veikloje.

Vyrų tarpe, be pirmiau suminėty, daug reikšėsi dainininkai K. Hofmanas,

pianistas, dr. Skarulis, fleitistas Levanda. Atvykęs iš Lietuvos operos solistas Jonas Byra organizavo lietuvių kalba statymui operų ištraukų būrelį, kuriame, be jo paties, reikšėsi V. Tamkiūtė, Z. Vitaitienė, Pr. Stankūnas (Stanco) ir kt. Su tuo būreliu buvo rodomasi ir kitose kolonijose. Būrelis įnešė daug gyvumo, turėjo savo ansamblių. Komp. R. Kurdinaitis leido mimeografuotą žurnalą "Naujoji Muzika" su galdų priedu. Ten jis spausdino daug savo

kūrinių.

Be to, kas jau suminėta, be abejonės, yra ir daugiau: vieni jų man nežinomi, kitų dėl vietos stokos neįmanoma suminėti kt.: radijo veikla, muzikos studijėlės, lietuviškų plokštelių leidimo b-vė, planolo rolelių leidimas, įvairių solistų atsilankymai, dainų dienų organizavimas ir t. p. Šis rašinys apima laikotarpį nuo pradžios muzikinės veiklos šioje kolonijoje iki 1950 metų, kol pradėjo atvykti nau-

jieji ateiviai. Ši veikla su maža išimtimi daugiausia buvo palaikoma Vienybės redakcijos personalo (J. ir V. Širvydų, J. Tyslavos). Apie papilpų chorų veiklą bus rašoma atskirai.

Baigdamas, noriu paprašyti visus skaitytojus, kurie tik turi apie suminėtus chorus ir solistus kokios nors medžiagos; programų, nuotraukų plakatėlių ir kt., taip pat prisiminimų, paaukoti juos Lietuvos Muzikologijos...

Mano kelias į muzikos meną

ATSIMINIMAI

AB Rodzika

Vykstu į Ameriką

Philadelphia yra vienas iš Amerikos didmiesčių; Camdenas — žymiai mažesnis, bet man, temačiusiam mūsų Kauną, jis darė didelį įspūdį.

Keista, beieidamas kartu su visais, nei iš šio, nei iš to imu ir nuo jų atsiskiriu, — tai pabėgu, tai stabteliu. Kartais rodosi, jog lipu į didžiausią kalną. Visi stebisi ir juokiasi iš manęs, o man svaigsta galva ir darosi negera, lyg būčiau girtas. Tokie reiškiniai truko kokį savaitę; tai jūros ligos pasekmė.

Priejome mažas priemiesčio gatveles, kurios jau neasfaltuotos, netvarkingos. Namukai čia maži, daugiausia mediniai. Vadinas, dėdė gyvena ne rūmuose. Pagaliau prieiname prie nedidelio namuko. Mus įleidžia į vidų dėdienė Rozalija. Butas paprastas, ne geresnis už tą, kuriame aš augau pas tėvus. Dėdė darbiniais rūbais, pavarientavęs girkšnoja su kažkokiu vyriškiu. Vėliau paaiškėjo, kad tai jo darbo prižiūrėtojas, amerikonas bosas. Abu gerokai įsigėrę, stalas aplaistytas alumi, degtine, apstatytas bonkomis.

Visos iliuzijos apie Amerikos rojų dinga.

Dirbu fabrike

Po kelių dienų dėdė paprašė savo bosą, kad mudu su broliu priimty į darbą. Vieną dieną bosas liepė mums ateiti prie fabriko. Nuėjė šeštą valandą ryto, prie fabriko vartų radome didžiausią eilę darbininkų bedarbių. Prisiijungėme ir mes prie jų. Po dviejų valandų išėina bosas, dairosti, renkasi darbininkus, kurie stipresni. Tą dieną išsirinko keletą, jų tarpe ir mano brolių Povilą. Aš slankiojau ten dar keletą dienų, kol ta laimė pagaliau ir man nusišypsojo. Dėdė girkšnojo su bosu ir, galimas daiktas, davė jam kyšį, todėl mudu su broliu, palyginti greit gavome darbą. O be protekcijos ilgal būtų tekę jo ieskoti.

Dirbau fabrike nuo šešių ryto iki šešių vakaro ir per savaitę gaudavau penkis dolerius. Nors dirbau tokį pat darbą, kaip suaugę vyrai, bet man mokėjo mažiau, — Jie gaudavo devynis dolerius.

Fabrikas gamino įvairius kamščio dirbinius: apvalkus vamzdžiams nuo šalčio ar šilumos pridengti, lapus laivų sienų izoliacijai ir kt.

Darbas buvo nelengvas. Visą dieną reikėjo dėti į krosnį įvairias formas — rėmus virinimui arba juos iš krosnies traukti ir vežti ratukais kiek toliau aušinti. Dirbome dažniausiai nuogi, Adomo lapu prisidengę. Per pusvalandžio pietų pertrauką skubiai užkandę, atsigulame, būdavo, ant cementinių grindų, kad šiek tiek atvėsintume kūną. Taip pailsėjus, vėl darbas iki šešių vakaro.

Gavę savaitinį uždarbį, vienį eidavo namo pas šeimą, kiti į karčiamą, o aš nusipirkdavau obuolinį arba iš razinų apkepą, "apel-pai"; tokius apkepų labai mėgau. Apmokėjęs šeimnininkei už išlaikymą, dalį atidavęs dėdei už laivakortę, likusius pinigus pasidėdavau į banką — vis svajojau mokytis muzikos, taupiau centus. Ak, verčiau Lietuvoje būčiau beraštininkavęs! .. Bet ką darysi — reikia taikytis prie naujų sąlygų. Be pinigų ir atgal negali grįžti.

Mano svajonė buvo dainuoti chore, vėl mokytis muzikos. Philadelphiaje gyveno daug lietuvių, buvo net dvi lietuviškos parapijos. Susipažinau su šv. Kazimiero parapijos vargonininku Gudeliu-Hodell ir paprašiau jį, kad priimty į chorą. Gledojau tenoru. Vėliau dažnai atlikdavau ir solines partijas. Gudelis gerai grojo vargonais, fortepijonu ir buvo geras chorvedys. Paprašiau, kad duoty man muzikos pamokas. Sutiko. Iš pradžių mokė už pinigus, o vėliau, kai pramokau ir galėjau jį pavaduoti, — dykai. Choras dažnai rengdavo vakarėlius, spektaklius, koncertus. Aš visur dalyvavdavau, nes man šios rūšies kultūrinės pramogos patiko.

Pagaliau už dešimt sutauptų dolerių nusipirkau padėvėtus vargonėlius — fisharm oniją. Vakarais, kai visi namiečiai išėdavosi, aš, išitraukęs vieną iš tyliųjų vargonėlių registru, iki dvyliktos nakties mokydavausi. Fortepijono nusipirkti dar negalėjau. Kai pramokau atlikti choro giedamas mišias, vargonininkas leisdavo man jas groti, o pats diriguodavo.

Sėdėdamas prie vargonų, jaučiausi valdąs didžiulį simfoninį orkestrą. Buvau laimingas. Vargonai buvo dideli — trisdešimt dviejų registru su visomis kombinacijomis, dviejų manualų ir su pedalais, elektros motoro varomi. Sunkiausia būdavo su pedala klavišais, — dažniausiai numindavau kelis klavišus iš karto ir nesuspėdavau sustorientuoti, sutrikdavau. Reikėjo daug praktikuotis.

Vyrų kvartetas 1919 m. Iš kairės: F. Morkus, Jonas Būtėnas, Pranas Stankevičius ir Povilas Juozevičius.

zikologijos Archyvui (įkurtam Chicagoje), pasiūnčiant mano adresu: J. Žilevičius, 49 Hersey Rd., Wayne, N.J. Tuo pasitarnausite aiškesniam lietuvių veiklos išsvietyje muzikinės veiklos nušvietimui toje senoje ir garbingoje kolonijoje. Ta sukaupta medžiaga ateinančioms kartoms bus išsaugota nuo pražuvimo.

Archyvui trūksta J. Neringo "Valio Klaipėda," dedikuoto gubernatoriui J. Budriui, maršas fortepijonui. Išleistas akinės b-vės "Rytas" Klaipėdoje.

Taip pat trūksta ir J. Byros įdainuotos plokštelės "Ei kareiviai!", J. Žilevičiaus muzika. Jis atvykdamas Brooklynan atsivežė autoriui dovanų 4 plokštelės, deja, jos manęs nepasiekė. Jei negalima plokštelių perleisti, prašau paskolinti. Nusirašęs muziką, gražinsiu, nes J. Byra pražudė rankraštį, pas mane jo nebelaiko nė pėdsakų. Laukiu minėtais klausimais atsiliepiant.

Skaityt ir platinkit Vienybė!

Vėliau nusipirkau populiarių anglišku dainelių gaidas; išmokęs jas groti, kartu ir dainuodavau. Dėdės bosas, kuris dažnai atsilankydavo, kartais, nupirkęs tokių gaidų, man padovanodavo, prašydavo jam pagroti ir padainuoti. Taisydamas mano anglišką tarseną, jis ir pats kartais padainuodavo. Tokiu būdu jis mane pamėgo ir fabrike man paskirdavo lengvesnį darbą, kad pirštų nesusižeisčiau. Taigi per muziką ir darbas palengvėjo...

Netrukus chore tapau mėgiamas, populiarus. Vietos klebonas kun. Kaulakis taip pat atkreipė į mane dėmesį. Pasidaudojęs proga, pasiprašiau, kad priimtų mane pečiuriu, bažnyčios šlavėju. Man nesvarbu buvo, kokį darbą dirbsiu, — rūpėjo priėti prie vargonų. Netrukus ir gavau šį darbą. Mano sąlyga leisti praktikuotis vargonais groti buvo priimta. Būdavo, užsiraikinu bažnyčioje ir "duodu garo"!

Kartą ketvirtą valandą ryto, atėjęs į bažnyčios rūšį krosnles pamaišyti, kad neužgestų, pastebėjau rūsyje degančią elektros šviesą. Pagalvojau, kad iš vakaro pats pamiršau užgesinti, bet taip pat įtarčiau, jog ten vagys. Nusigandęs užrakinau rūšį ir parbėgau namo, pasiprašiau porą stiprių vyrų, kad padėtų vagį sugauti. Vagies neradome, liko tik jo pėdsakai — išvogtos bažnyčios "skarbonkos" (dėželės, kuriomis renkamos bažnyčioje aukos) ir atsineštos į rūšį atidarintės. Kai kurias radau sumestas į krosnį. Vėliau paaiškėjo, kad tai mūsų parapijos mokyklos vyresniųjų mokinių darbas. Po šio įvykio rytais arba vėlavakare buvo balsu eiti į rūšį. Pradėjau tuo darbu nebeapkęsti: kas gali užtikrinti, kad tokių nemalonių nepasitaikys daugiau, ir kuo įrodysi, kad tu nekaltas, kad ne tu ėmei pinigų?

Kartą klebonas Kaulakis sutinka mane nusiminusį susimąsčiusį.

— Kas atsitiko? — klausia įsiai. — Matau, kad darbas tau nepatinka.

— Darbas kaip darbas, bet...

— Suprantu, kad darbas tau per prastas. Nori mokyti?

— Taip, mano svajonė daugiau muzikos pramokti.

— Tai aš tau duosiu kitą darbą. Man reikalingas zakristijonas, kuris galėtų būti kartu ir mokytojas — sugebėtų vaikus abėcėlės pamokyti.

— Man toks darbas patiktų.

Prie bažnyčios buvo pradinė mokykla, kur mokytojavo anglės. Lietuvių kalbos mokė klebonas ir vienas pasaulietis. Ehe, čia jau kas kita! Šitoje mokykloje aš pasijutau sau artimesnį, mitesnį darbą radęs.

Prie mokyklos buvo salė su nediduke scena, kur ruošdavau vaidinimus, koncertus. O svarbiausia — buvo ir

MINIME SU ŠIRDŽĖLA TYLIA

Jūs esate toli, toli —
Už okeano, murmančio, gilaus —
Tos žemės svetimos padangėje
Praeivis jus nė vardo nepaklaus.

O mes Jus minime su širdgėla tylia,
Kaip karštą, gyvą savo kraujo lašą.
Tur būt, ir Jūs gimtinės ilgesys
Į mielą Lietuvos padangę neša.

Jūs ten, mes čia, bet mūs bendri jausmai.
Tegu širdis jais plakus nesustos.
Sujunkime rankas bendroj kovoje
Už pergalę teisybės,
Laisvės ir šviesos!

Vincas Mykolaitis-Putinas

Iš J. Narūnės "Gintaro Takais" išleido Draugas. Kaina \$1.80.

J. NARŪNĖ

GINTARO TAKAIS

Gintariniais takeliais,
Linelių laukeliais
Bėgo mano jaunystėlė...

Kai pūtė vėjelis,
Raibo ežerėlis,
Ajarai šlamėjo,

Ten mano jaunystės
Ir lakštingalėlės
Dainelės aidėjo —

Ežero krantais,
Linelių laukais,
Gintaro takais...

fortepijonas, taigi galėjau dabar skambinti kiek tinkamas. Suorganizavau chorą. Chorištų tarpe buvo ir gabių jaunuolių, kaip antai sesutės Mickūnaitės. Viena iš jų — koloratūrinis sopranas — paskui tapo garsia dainininke. Gerokai vėliau ji, mano pakviesta, atvyko į Kauną ir dainavo Lietuvos operoje.

Netrukus man teko eiti ir mokyklos vedėjo pareigas. Čia iškilo nemaža įvairių sunkumų. Antai, vieną dieną kreipiasi į mane moteriškė, prašydama priimti į mokyklą jos sūnų. Semestras jau buvo įpusėjęs, tačiau ji su ašaromis maldavo neatsisakyti. Pasirodė, kad tasai dvylikos metų vaikas buvo labai išdykęs ir jau pavarytas iš kelių mokyklų.

— Būkit toks geras, — prašo motina, — imkit jį ir eiktės kaip tėvas: jei reikės, muškite, bauskite. Man vienas vargas su tokiais vaikais.

— Ką gi, pamėginsiu.

Pagalvojęs, kad tokio amžiaus vaiką dar galėsiu suvaldyti, priėmiau. Be to, jo tėvai buvo šios bažnyčios parapijonys.

Pasodinu berniuką mokyklos suolole taip, kad nuolat galėčiau jį stebėti. Štai ir prasideda jo išdaigos. Kartą išsiaukiu prieš jį sėdintį mokinį skaityti. Tas atsistojęs skaito, o anas tuo tarpu į jo suolą įsmeigia vinelę. Paskaitęs mokinys sėdasi, ir vinis, žinoma, jam įsminga... Persodinu išdaigininką prie mergaitės. Prieš jį sėdi mergaitė su gražiomis, ilgomis kasomis. Jis priiša jos kassas prie suolo atramos. Išsiaukus tą mergaitę skaityti, ji stodamasi staiga sugriūva.

Kartą šį vaiką, pasivėlavusį į pamokas, atsiveja į mokyklą žydas prekiautojas, skųsdamas, jog tas mokinys jam padaręs didelių nuostolių. Pasirodo, išdaigininkas, eidamas į mokyklą, pastebėjo, kad prekiautojas nunešė prekes pirkėjui į butą, o savo dviratį vežimuką paliko be priežiūros kalno atšlaitėje, pakišęs po ratu plytą, kad jis nenuriedėtų. Vaikas, apsidairęs, ar niekas nemato, ištraukė plytą ir paleido vežimuką su vaisiais riedėti pakalnėn. Ten buvo bala, ir vežimukas į ją įvirto.

Kitą kartą šitas mano mokinys, eidamas gatve, prie stulpo pamatė raudoną rankeną. Perskaitęs šalia taisyklės, kaip prireikus galima išsiaukti gaisrininkus, jis pasuka rankeną visa jėga... Suvažlavo daug gaisrininkų, o gaisro nėra. Vaikas šaukia, kad jis juos apgavęs, ir leidžiasi bėgti, o gaisrininkai pradeda jį vyti. Bėgdamas jis nusprendžia pasislėpti po didžiule lentpiūvės lentų krūva. Palindo po lentomis ir kiūto ten. Kaip gaisrininkai beviliojo, kad jis išlįstų iš po lentų — neklauso. Teko visą krūvą lentą po lentos nuimti, kad neprislėgtų berniukėčio.

Bus daugiau

Iš Lietuvos

* Vilniaus, V. Kapsuko vardo universitete, kovo 5 d. E. Boreikaitė apgynė disertaciją ekonomikos mokslų laipsniui įgyti (tema: "Du Lietuvos industrinio vystymosi keliai"), filologijos laipsniams įgyti Zuzana Jonikaitė (tema: "Frazeologija Lietuvių kalbos žodyne") ir Bronius Kalinauskas (tema: "Žemaitės raštų kalbos frazeologija").

* Tiesos dienraščiui paskelbus apsakymo konkursą, buvo atslūsti 135 apsakymai, jų tarpe 16 buvo atspausdinti. "Tiesa" (53 nr.) jau paskelbė ir konkurso rezultatus — pirmoji premija, 400 rublių, paskirta Aldonai Baltrūnienai (už apsakymą "Skola"), kitos premijos 100-300 rb. paskirtos Alg. Pociui, Ant. Bieliauskui ir Juozui Siupšinskiui.

* Vasario 23 d. Akad. Dramos teatras Vilniuje pastatė M. Pagnol pjesę "Topazas." Pagal Tiesą, šioji pjesė pavaizduojanti "buržuazinio pasaulio moralės apgaulę, vilkiškus šios santvarkos įstatymus"... Spektaklį pastatė J. Rudzinskas, dail. — J. Surkevičius, pagr. vaidmenis atliko G. Jackeivičiūtė, V. Jurkūnas ir H. Kurauskas (Topazas).

* Vasario 23 d. Kauno muzikinis teatras pastatė Offenbacho komišką operą "Gražioji Elena." Režisavo R. Andrejevas, dirgavo komp. J. Indra, dekoracijas atliko M. Labuckas. Pagr. vaidmenyse pasirodė V. Rimkevičius, L. Stanevičius, S. Repečkaitė ir kt. (E)

Disertacijos Žemės ūkio Akademijoje

Vasario 26 ir kovo 5 dd. Lietuvos Žemės ūkio Akademijoje, Kaune (Kęstučio g. 27) keturi asmens apgynė disertacijas žemės ūkio mokslų kandidato laipsniui įgyti: Akademijoje docento pareigas einęs Juozas Tatoris (tema: "Lietuvos juodmargių su Lietuvos žalaisiais galvijais mišrinimo efektyvumas"), Žemdirbystės instituto vyr. mokslinis bendradarbis Myk. Arlauskas (tema: "Ariamojo sluogsnio pagilimo būdų ir beverstuvinio arimotyrimai Lietuvos priemolio dirvose"), Akademijos vyr. dėstytojas Ant. Šimkevičius (tema: "Sėjos laiko ir sėklų įterpimo gylis įtaka kukurūzų derliui ir jo kokybei") ir Akademijos vyr. dėstytojas Jonas Narkevičius (tema: "Žemutinio tipo durpių įtaka fiziniams, cheminėms ir biologinėms Lietuvos TSR dirvožemių savybėms"). Oficialiais oponentais buvo prof. J. Kriščiūnas, prof. J. Nainys, kand. J. Kuosa, kand. L. Kadžiulis, dr. J. Dagys, kand. A. Būdvytis ir kand. A. Žalys.

Kovo 1 d., klausytojams-kolchozininkams, moksleiviams, daugiausia iš Žemaitijos, pageidaujant, per Vilniaus radiją buvo pastatyta Landsbergio — Žemkalnio drama "Tadas Blinda." Šalia jaunosios kartos aktorių, vaidino ir seniau pasireiškę — V. Derkintis, Al. Kernagis, B. Lukošius, Graž. Jakavičiūtė, Juozas Kanopka, P. Zulonas ir kt. Dramą režisavo K. Kymantaitė. (E)

Pabaltijys - sovietijai Danija?

Maskva, atrodo, planuoja Pabaltijį, Gudiją ir kalmytinę Rusijos dalį padaryti ne javų, bet gyvulininkystės ūkio sritimi. Turbūt, kas nors priminė diktatūrai laikus, kada Lietuvos sviestas ir bekonas sėkmingai konkuravo danų Londone rinkoje, o Lietuvos kumpiai — Westfalijos vokiečių. Chruščėvas vienoje savo kalbų prieš kelis metus prisiminė, kad lietuviai — bekonų

auginimo žinovai. Bet tais laikais lietuviai savo rankomis tėvų kraštą "pieno ir mėsos" kryptimi vairavo. Kol nebus leista patiemis pabaltiečiams tvarkytis, Chruščėvo nauji planai jūrų neuždegs. Leninas sykį ėmė šaukti: Visa galia sovietams! Jau seniai laikas šaukti: Visa galia Pabaltijo pabaltiečiams! Lietuviai amžiais buvo geri šeimininkai. Mūsų didieji kunigaikš-

čiai puikiai tvarkė to meto vakarinę Rusiją, Jogaila ir jo įpėdiniai — Lenkija.

Vokiečių spauda praneša, kad Karaliaučiaus sritį Maskva ekonominiškai įjungusi Lietuvon. Kanadoje einanti Nepr. Lietuva sprendžia: Kad ir sovietiška Mažoji Lietuva, jungimas turi savo reikšmę. Sekantis žingsnis privalėtų būti: sugrąžinti Mažajai Lietuvai lietuviš-

kus vietovių pavadinimus, kad Tilžė vėl būtų Tilžė.

Naujiųjų bendradarbis dalyvavo iš komunistinės Lenkijos atvykusio Poznanes vyrų ir berniukų choro koncerte. Sako: Per abu kartu Chicagos Opera House buvo publikos prikimšta iki paskutinės vietos. Kažin, koks prikimšimas būtų, jei iš Vilniaus atvyktų, sakysime, kuris nors liaudies ansamblių? Ar Naujiųjų ir Draugo bendradarbiai nepabūgtų sienlaikraščių grašiniū?

Poetas N. Rastenis išvertė anglų kalbon V. Banaičio operą Jūratė ir Kastytis. Klaviram išleisti jau turima \$2,670. Okestracija dar nepradėta. Ji, taip pat, kainuotų tūkstančius.

Darbininke jaunas studentas K. Mačiulaitis svarsto temą, kuo čia gimęs jaunimas gali mūsų tautai padėti. Randa: turi mokėti lietuvių kalbą, augti doru žmogumi ir siekti aukštesnių mokslų.

Rinkimais pavadintu paskyrimu į Lietuvos aukščiausią Sovietą (seimą) pateko 80% naujų, dar niekad ten nebuvusių žmonių: įmonių direktorių, kolchozų vedėjų, meno ir mokslo žmonių. Balsavę 1,157,321. Įdomu palyginti skaičių su balsavimais mūsų Bendruomenės viršūnėms išėivijoje: apie 5,000.

Londone išėjo nepr. Lenkijos ambasadoriaus (1934-1945 m. laikotarpiu) grafo Raczynskio atsiminimai "In Allied London." Nuotaika panaši į lietuvių, išgyvenusių nepr. Lietuvos sunaikinimą: laipsniškas dilimas visų vilčių, susikauptas vis didėjančio kartėlio ir nusivylimo Vakarais. Grafas Raczynski diplomatiškai nieko nekaltina ir, tartum, linkęs pasiduoti "neišvengiamam likimui."

60 metų sukaktį minįs V. Alantas spaudai pareiškė, kad žurnalizmas esąs "knaisiojimas po kasdienybę." Tačiau, Kudirkos knaisiojimas šlandien tebeskaitoma literatūra: jo "Tiltas" išverstas net į anglų kalbą. Be to, sukaktuvininkas mano, kad "per menkas lietuvių, latvių ir estų išėivų bendradarbiavimas." Tikra tiesa!

Metinis mūsų Tėvų Pranciškony susirinkimas iškėlė, kad esama 32 kunigų, 13 broliukų ir keli klierikų. Užlaiko 6 vienuolynus, 2 parapijas ir 2 kapellianijas, Šv. Antano High School Kennebunkporte, Maine, ir spautuvę Brooklyne. Gana plati veikla nedidelio dvasininkų būrelio!

Drauge L. Gal, rašo, kad turime šlandien "gyvą ir

Zemės ūkis Lietuvoje

Muenchene amerikiečių užlaikomas Sovietijos Studijoms Institutas naujausį savo leidinio "Studies on the Soviet Union" (nr. 1, tomas II) tomą pašventė Sovietijos žemės ūkiui. Jame skelbiama (pagal sovietų šaltinius) šie faktai apie Lietuvos žemės ūkį.

Žemės ūkiui tinka 6,500,00 hektarų, bet išnaudojama tik 3,800,000 (ariamos 2,700,000, pievų 1,100,000 ha). 1960 m. veikė 228 sovchozai, 1918 kolchozų (309,000 "kiemy"). Per paskutinius dvejus metus sudaryta 90 naujų sovchozų, todėl kiemai sumažėjo 34,000. Sovchozai turėjo 5,900 traktorių, kolchozai 17,400. Kombainų Lietuvoje buvo 1,600. Elektros turi iš šimto 74 sovchozai, 34 kolzai.

1913 m. Lietuvoje buvo apsėta 1,890,000 ha, 1960 m. — 2,375,000 (javų pasėlai sumažėjo nuo 1,558,000 ha iki 945,000, cukrinių runkelių padidėjo nuo 80,000 iki 1,094,000 ha).

Valstybė 1953 m. supirko 72,000 tonų javų, 1960 m. tik 1,500. To vieton cukrinių runkelių nupirko 441,000 tonų vieton 1953 m. 311,000. Bulvių nupirkimas krito: 1952 m. — 116,000 tonų, 1960 m. — 42,000. Padidėjo daržovių: nuo 10,000 iki 24,000 tonų.

Derlingumas visuotina krito: 1949-1953 laikotarpiu su 1954-1958 lyginant, javų derlingumas krito nuo 690 kg iki 610 hektarui, bulvių nuo 12,400 kg iki 9,900.

Karvių 1913 m. būta 673,000, 1961 m. — 737,000; kiaulių 858,000 ir 1,719,000, avių nuo 997,000 sumažėjo iki 384,000.

Pleno 1960 m. primelžta 1,749,000 tonų, kurių valstybė nupirko 705,000. Kiaušinių sudėta 438 milijonai, valstybė išpirko 45 mil.

archyvinę Lietuvą." Knygos ir menininkų kūriniai "liudys gyvąją Lietuvą ilgiau negu aktualesni dienos reikalai — vadinamas nuolatinis budėjimas politikoje ar valstybės vyrų kontaktavimas." Pagal šią pažiūrą, geras Lietuvos istorijos parašymas ir išleidimas bene būtų gyvąjai Lietuvai svarbesnis negu 19-ka rezoliucijų JAV Kongrese?

Tėviškės Žiburių bendr. Švedijoje J. Grikiš praneša švedų spaudos pažiūras apie Stalino ir Chruščėvo Sovietijų skirtumus. Sako, gamyba padidėjusi dvigubai ir į gyvenimą išėjo milijonai jaunų žmonių, kurie pajėgesni, tikresni savimi ir labiau susirūpinę geresne ateitimi. Ne tiek svarbu pasidarė, kad valdo Chruščėvas, bet kad jaunimas ir šviesuomene naujai galvoja. STEBĖTOJAS

VELYKŲ ŠVENTĖMS TRADICINIAI GĖRIMAI

Pasaulinio garso. importuoti iš Lenkijos

DEGTINĖS IR LIKERIAI

KRAKUS

Aukščiausios rūšies 80 pL, kristolinio tyrumo Vodka

WYBOROWA

Vodka 100 pf. pasaulyje geriausia, parduodama 60 ivairiuose kraštuose.

ZUBRÓWKA

Bison Vodka, 100 pf. nepalyginamo aromato žolės

STARKA

Senoji ruginė, 10 metų senumo Tokay vynu statinėse.

WIŚNIÓWKA

Nesaldus vyšnių likeris, 80 pf. iš parinktų vyšnių.

WIŚNIAK

Skanus vyšnių likeris, 48 pf. Dažnai pamėgdžiojamas, bet nepakartojamas.

KRUPNIK

Tradicionis likeris, pagamintas iš medaus ir šaknelių 80 pf.

BLACKBERRY CORDIAL

Nepaprastos kokybės 70 pf. gėrimas mėgėjams.

GOLDWASSER

Originalusis XVI šimtmečio gėrimas, Danzigo produktas 80 pf. likeris

ŠVENTĖMS AR DOVANOMS, niekas taip nebus įvertinama, kaip originalūs, importuoti Lenkijos likeriai ir degtinės. Reikalaukite šių gėrimų savo degtinės krautuvėse ar klubuose. Jeigu dar neturi, parodykite šį garsinimą. Jūsų krautuvė ar baras maloniai pasirūpins įsigyti savo klientams.

Importuoti lenkiški likeriai ir degtinės parduodami sekančiose valstybėse: New York, New Jersey, Connecticut, Massachusetts, Maryland, Pennsylvania, California, Floridoje ir Washington, D. C.

IMPORTUOJA

PARK, BENZIGER & CO., Inc.
75 West Street, New York 6, N. Y.

REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. Evergreen 7-2089

Iš Lenkijos importuotus likerius vodkas ir degtines Brooklyne galima gauti Jokubaičių Republic Liquor Store, 322 Union Avenue. Užsakymai priimami telefonu: Evergreen 7-2089.

Gaunama visi garsinime suminėti likeriai ir degtinės.

Haven Realty

JUOZO ANDRIUSIO APDRAUDOS ĮSTAIGA

Pata nauja perkant ir parduodant namus, įvairiuose apdraudimo reikaluose, užpildant (Income) taksus.

J. ANDRUŠIO TRAVEL BUREAU

Parduoda bilietus visomis susiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas. Money Orders.

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N.Y.
Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien - 9 v. r. ikį 9 v.v.

Išpūdžiai Lietuvoje - neįsids iš atminties

Hartforde

Pirutė (Simonavičiūtė) Cortese, Vienybės skaitytoja, gyv. Neptune, N. J., su dukra praėitų metų rudenį apsilankiusi Lietuvoje. Nuotraukoje jos matomos Kareivių kapinėse Vilniuje.

Birutė (Simonavičiūtė) Cortese (dešinėje) su dukra ir anūke lankosi pas savo artimuosius Lietuvoje po 23 nesimatymo metų. Kairėje - jos motina, antroje iš dešinės - sesuo.

Birutė Cortese (Simonavičiūtė), Vienybės skaitytoja iš Neptune, N. J., šiomis dienomis mums prisiuntė keletą nuotraukų iš savo apsilankymo Lietuvoje ir Sovietų Rusijoje praėitų metų rudenį. Savo laiške redakcijai Birutė rašo:
 "Praėitų metų rudenį, nuo rugpjūčio iki spalio mėn. buvau nuvykusi Europon ir ta proga lankiausi Lietuvoje. Savo išpūdžius trumpai esu parašiusi angliškai, todėl Jums nesiunčiu, nes jau buvo kitų keliautojų žurnalų aprašymai Jūsų laikraštyje.

Norėčiau tik išreikšti savo padėką visiems, kurie prisidėjo, kad mano viešnagė Lietuvoje būtų malonesnė.
 Laikas praleistas Lietuvoje, niekad neįsids iš mano atminties, nes turėjau progos pamatyti savo artimuosius po 23 nesimatymo metų. Su jais galėjau keliauti ir po kitus kraštus, pamatyti vietas, kur maža būdama bėginėjau.
 Galimybė susidarius atei-tyje, vėl kada nors tikiuosi vykti Lietuvon ir pamatyti savo šeimą. Lietuva paliko man be galo gerą išpūdį, niekad neužmiršiu žmonių širdingumo. Džiaugiausi,

kad jų gyvenimas žengia pirmyn. **BIRUTĖ CORTESE** (Simonavičiūtė) Neptune, N. J.

Širdingai dėkoju už siunčiamą Vienybę. Čia jungiu čekį prenumeratai apmokėti.

Jūsų laikraščiu esu labai patenkinta. Linkiu daug sėkmės sunkiame lietuviybės iš-išlaikymo darbe. J. DVORAK Richmond Hill, N. Y.

Su naujomis pavasario skėbėlaitėmis, siūlomos tokios "revoliucinės" šukuosenos.

Lietuvaitės kanklininkės atlieka meninę programą Chicagoje. A. Gulbinsko nuotrauka

ĮRODINEJA, KAD SAULĖ KENKIA ODAI

New Yorke įvykusiame suvažiavime moterų skyrių "grožio" redaktorėms dr. M. Knox ir kiti gydytojai įrodinėjo, kad saulė yra kenksminga moterims, norinčioms atrodyti jaunoms, apsaugoti veidą nuo raukšlų.

Pagal dr. Knox įrodymus, veidas, kaklas ir rankos, paprastai parodo senatvės žymes, tuo tarpu, kai kitos kūno dalys, kurios pridengtos drabužiais, beveik niekad "nepasensta". Tos, kurios vasaros metu skuba nudegti, tuo pačiu kartu ir savo grožiui kenkia.

Dr. J. J. Conley, plastinės

chirurgijos specialistas, teigė, kad tos rūšies operacijos anaipol neišsprendžia senatvės ir grožio problemas.

— V. M. K.

Winter Garden Tavern Inc.

Vyt. Beleckas, sav.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)
Telefonas: EVERGREEN 2-6440

Sale vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

Lietuvos balerinos Maskvos televizijoje. Vienybės skaitytojas J. Tamultus iš Richmond Hill, N. Y., neseniai viešėjęs Floridoje, prisiuntė mums šią nuotrauką ir iškarpa iš vieno tenyškščio dienraščio, paskelbusio žinomą žurnalisto Stanley Johnson reportažą apie televizijos programas Sovietų Sąjungoje. Anot korespondento, palyginus su Amerikos televizija, Sovietų Sąjungoje televizijos programos esančios labai nuobodžios, o žymiausias "aktoriaus" esąs Chruščėvas. Johnson rašo, kad televizijoje dažnai pristatomos tautinės grupės, kaip pavyzdį nurodydamas balerinas iš Lietuvos.

THE Tel TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave. Restaurant
Brooklyn 8, N. Y. Ona ir Jonas Valaičiai

RAY'S LIQUOR STORE
JUOZAS IR IZABELE MISIUNAI
[vairiausias rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.
103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

Sekmadienį, kovo 31 d., Old Heidelberg restorane, Hallandale, Florida, populiarioji Anita Navickaitė Karns, kaip solistė, dalyvavo programoje ir nusifotografavo su kitais dalyviais bei restorano šeimininku. Iš k. į d. sėdi: Dolores Lowe, Juozas Kaributas iš Kalifornijos, Anita Navickaitė Karns. Stovi: Anna Lisa Hartl, Jack Mathers, Fanny Marks, Ginger Morgan ir restorano savininkas Frank Föerch. Lietuviams besilankantiems Floridoje, būtų įdomu žinoti, kad "Old Heidelberg" restorane, Anita Karns, kaip solistė, dažnai pasirodo programose.

Hamburgo lietuviai

* Hamburgo lietuvių pirmininkas Endrikis Čerkus sveiksta ir jau pamažu daro net didesnes keliones. Turi pasiūlymą eiti į moderniai pastatytą seneliams prieglaudą Hamburg - Rahlstedt, "Martha-Stift", bet atsisako, nes vasarą norėtų vykti pas savo dukras bei žentus, gyvenančius Anglijoje.

* Stud. Bernardas Raudys per atostogas stoja dirbti į Lietuvos Sargybų Kuopą, pas kpt. Juozą Matulaitį. Ten gali būti priimti ir kiti vyrų įvairaus amžiaus ir išsilavinimo. Darbas lengvas. Atlyginimas labai geras. Maistas, rūbai, apavas ir butas nemokamas. Visi patogumai taip pat nemokami. Kiekvienas sargybinis nuo savo įstojimo pradžios gauna po visų mokesčių atitrūkimo grynais pinigais virš 300 Dm. Kiekvieno alga kas mėnesį auga. Kai kurie vyrų ten gyvendami pasistatė nuosavus namus, bet yra ir prasigėrusių, gyvenančių tik diena.

DIREKTORIŲ SUVAŽIAVIMAS

Balandžio 20 d. 10 val. ryto šaukiamas BALFo direktorių suvažiavimas, kuriame bus svarstomos nuolatinės lietuvių šalpos problemos. Suvažiavimo metu planuojama pagerbti ilgametį BALFo pirmininką kan. dr. J. B. Končių, nesenai pakeltą į prelatus.

TAUTININKŲ SUSIRINKIMAS

Praetame LTS 1-mo skyriaus narių susirinkime kovo 29 d. Brooklyno Atletų klubo salėje, pirm. Antanui Diržiui vadovaujant, buvo aptarta nemaža jautrių klausimų.

Gyval savo mintimis pasidalino Jurgis Klauė, Vaclovas Alksninis, Juozas Maurukas, Stasys Gudas, Domas Penikas, Juozas Vilpišauskas, Kazys Krulikas bei kiti.

Tarp kitų reikalų buvo iškelta mintis paremti Lietuvos Fondą, ir kai kurie tautininkai čia pat pažadėjo tam tikslui daugiau vieno tūkstančio dol.

Atskiru pirm. Ant. Diržio žodžiu buvo pagerbtas ilgametis Brooklyno tautininkas Pranas Narvydas, šiuo metu palengva sveikstąs po sunkios ligos.

J. RŪTENIO PAVEIKSLŲ PARODA

Jonas Rūtenis, gyv. Merrick, L. I., N. Y., turįs literatūrinių bei kitų gabumų, kovo 30 d. Stamfordo, Conn., lietuvių kolonijoje ir iš viso pirmą kartą viešai pasirodė kaip dailininkas su 36 paveikslais, kurių beveik trečdalis šioje parodėlėje buvo išparduoti.

J. Rūtenis dar "jauniklis" šioje srityje, vos prieš 3 m. susidomėjęs tapyba.

Išskirtini, atrodo, buvę paveikslai, pavadinti "Pakeliui į Stamfordą," "Ugniaspalvės aguonėlės" ir "Saulėleidis." Be abejo, noro ir sugebėjimų J. Rūteniu tapyboje nestinga.

Pagal katalogą Jono Rūtenio paveikslai įkainuoti

arti 2000 dol. sumai.

Parodėlės atidarymo metu Stamfordo lietuvių bendruomenės vardu - kaip šio įvykio ruošėjai - kalbėjo rašyt. Vilijus Bražėnas, veiklusis Juozas Vallušaitis ir pats J. Rūtenis.

Pasižiūrėti buvusio stamfordiečio Rūtenio paveikslų atvyko beveik visa Stamfordo lietuvių kolonija bei būrelis iš New Yorko.

Keli paveikslai, įsigyti bendruomenės, buvo paskleisti loterijos būdu, ir jie teko Adolfui Deikiui, Mykolui Biliūnui ir dar keli kam.

Miami lietuvių grupė J. Narūnė-Pakštienės kieme. Stovi iš k. į d. Birutė Valytė, Kerinutė Ogden, Rūtelė Vertalkytė. Antroje eilėje - B. Ogden, V. Ogdenienė, Danutė Vertalkienė ir jos motina, J. Narūnė-Pakštienė. Neseniai išėjo jos knyga "Gintaro Takais". Ji taikoma ne mažiesiems, bet šiaip jaunimui, kad ji supažindinti su tėvų žemės niestais, upėmis, ežerais ir t. t. Ji turėjo išeiti 1962 Maironio metais, užtat ir temos patriotiškos.

Maloniai kviečiame visus atsilankyti į
Lietuviams Skautams Remti Komiteto

Koncertą - vakarą Balandžio 21 dieną

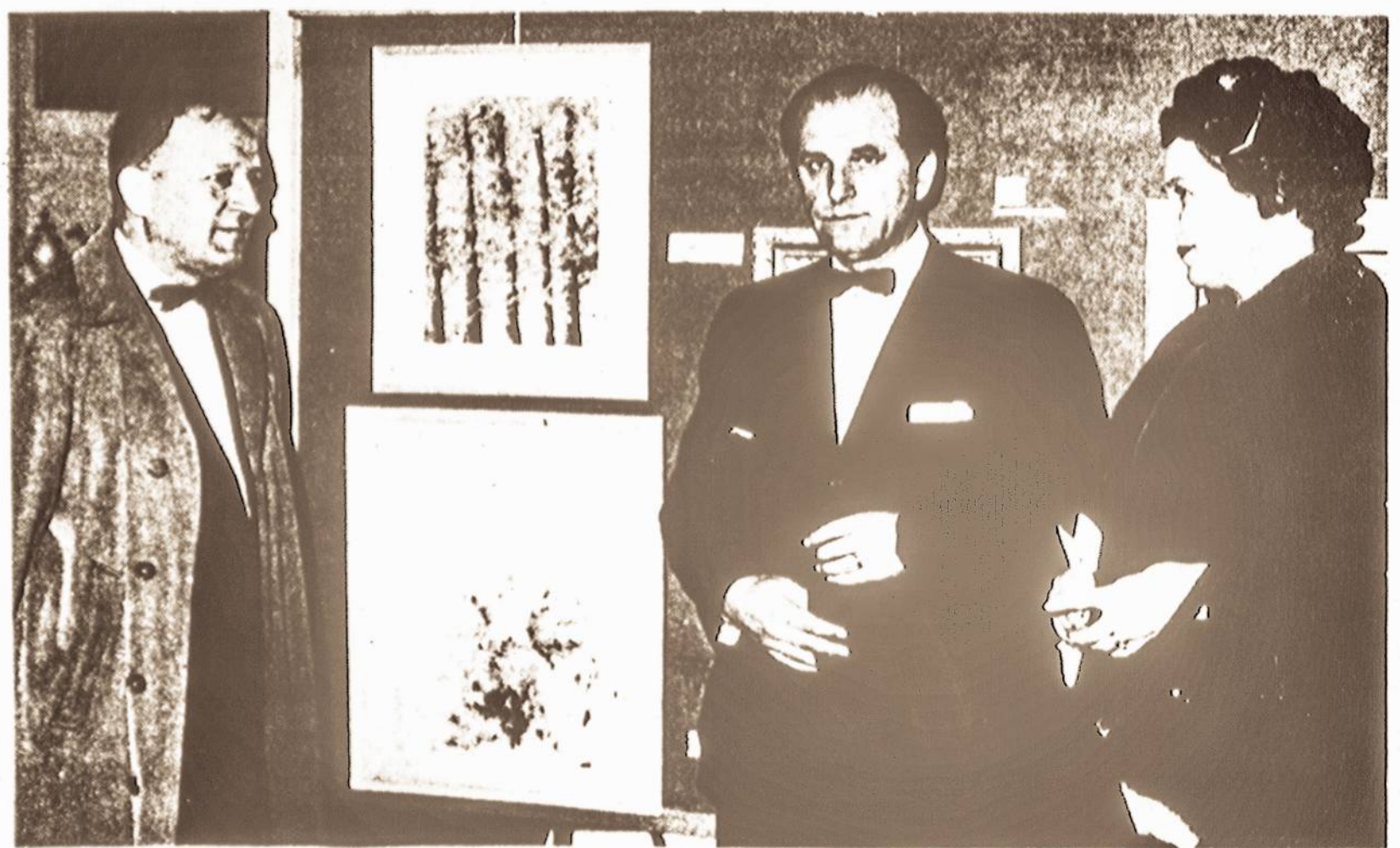
PER ATVELYKĮ Pradžią 4 val. po pietų

MASPETHO LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBO SALĖJE
661 Grand Avenue, Maspeth, L. J.

PROGRAMOJE: Elena Kepalaitė - išraiškos šokio solistė; N. Y. Tautinių šokių grupė, vad. J. Matulaitienės; Vyrų Oktetas, vad. Alekso Mrozinsko; L. Karmazinas ir E. Liogys - programos vedėjai.

Bus vaisės ir gėrimai. Įėjimas \$5.00, studentams \$3.00.

PO PROGRAMOS ŠOKIAI, GROJANT STAROLIO ORKESTRUI

Jonas Rūtenis su savo paveikslais dalyvavo ir Brooklyno Apreiškimo par. salėje įvykusioje Jaunųjų Dailininkų Parodoje. Prie dailės savo paveikslų jis čia (vidury) matomas su žmona ir Juozu Valaku.

VIENYBĖ, 1963 m. balandžio 12 d.

Mirė Ignas Budreckis

Ignas Budreckis, 72 metų, apie tris mėnesius pasirgęs, mirė savo namuose, 1159 Kipling Road, Elizabeth, 1963 m. kovo 26 d., apie 5 val. vakaro širdies padidėjimo liga. Liūdinčius paliko: žmoną Veroniką Svagždytę — Budreckienę, dukterį Veronimą ir žentą Marianą su dviem anūkais, gyvenančius, Bethesda, Md.; tris seseris; Brazaitienę, Makutenienę ir Saliklienę ir daugelį giminių JAV ir Lietuvoje.

Ignas Budreckis gimęs ir augęs Lietuvoje, Nokrušių kaime, Radviliškio vals., Šiaulių aps. Nenorėdamas tarnauti Rusijos caro kariuomenėje, 1909 m. rudenį apleido Lietuvą ir atvyko į JAV ir čia pragyveno 54 metus.

Atvyko pas savo brolių Ciprijoną į Elizabeth, N. J., ir pagyvenęs keletą metų, dirbdamas vienu, kitur, iki apsisprendė verstis kokia prekyba, pradžia nusipirko karčiamą ir neblogo pavykus, įsigijo keletą namų, o vėliau daugiau įvairių namų ir vienu sykiu tų namų kainoms pakilus, Budreckis tapo labai turtingu namų savininku. Buvo ir blogesnių laikų, kaip ir visiems kitiems ilgesni laikų gyvenantiems, bet Ignas buvo energijos ir pasiryžimo žmogus.

Mirė patenkintas, kad palieka dukterį išmoksintą ir gyvenimu aprūpintą, o taipgi žmoną aprūpintą ramiam gyvenimui. Prieš pat mirtį jau buvo nekalbus, bet ramus ir su pilna nuovoka pasakė: "svečiai išelkite." Matyt, norėjo paskutinę valandą praleisti su savo žmona ir dukra.

Ignas Budreckis Lietuvos nepamiršo ir, nors būdamas gerai įsikūręs JAV, lankė Lietuvą net 6 sykius. Pas-

Velionis Ignas Budreckis

daugybė vainikų-gėlių ir šv. mišių kortelių. Kovo 30 d. rytą prisirinko pilna didžiulė koplyčia paskutinio atsisveikinimo. Vėliau apie 50 automobilių iš laidotuvių koplyčios palydėjo jį į šv. Petro ir Povilo lietuvių parapijos bažnyčią, kurios klebonas prel. M. Kemėžis, kun. Svagždis (našlės Budreckienės brolis) ir kiti kunigai (kurių buvo 10), atliko visas apeigas. Velionis palaidotas, bal. 1 d. National Memorial Park kapuose, Falls Church, Virginia. Sermenų pietūs įvyko Elizabetho Lietuvių Laisvės salėje, dalyvaujant gausiai draugams ir pažįstamiems. Velionis buvo tos salės pirmutinis organizatorius ir ilgametis direktorius.

Laidotuvių direktorius Dominikas Budreckis maloniai patarnavo ir tvarkė visus laidotuvių reikalus. Lai būna jam lengva Lietuvai draugiškos Amerikos žemelė!

Laidotuvių direktorius Dominikas Budreckis maloniai patarnavo ir tvarkė visus laidotuvių reikalus. Lai būna jam lengva Lietuvai draugiškos Amerikos žemelė!

Laidotuvių direktorius Dominikas Budreckis maloniai patarnavo ir tvarkė visus laidotuvių reikalus. Lai būna jam lengva Lietuvai draugiškos Amerikos žemelė!

daugybė vainikų-gėlių ir šv. mišių kortelių. Kovo 30 d. rytą prisirinko pilna didžiulė koplyčia paskutinio atsisveikinimo. Vėliau apie 50 automobilių iš laidotuvių koplyčios palydėjo jį į šv. Petro ir Povilo lietuvių parapijos bažnyčią, kurios klebonas prel. M. Kemėžis, kun. Svagždis (našlės Budreckienės brolis) ir kiti kunigai (kurių buvo 10), atliko visas apeigas. Velionis palaidotas, bal. 1 d. National Memorial Park kapuose, Falls Church, Virginia. Sermenų pietūs įvyko Elizabetho Lietuvių Laisvės salėje, dalyvaujant gausiai draugams ir pažįstamiems. Velionis buvo tos salės pirmutinis organizatorius ir ilgametis direktorius.

Laidotuvių direktorius Dominikas Budreckis maloniai patarnavo ir tvarkė visus laidotuvių reikalus. Lai būna jam lengva Lietuvai draugiškos Amerikos žemelė!

Laidotuvių direktorius Dominikas Budreckis maloniai patarnavo ir tvarkė visus laidotuvių reikalus. Lai būna jam lengva Lietuvai draugiškos Amerikos žemelė!

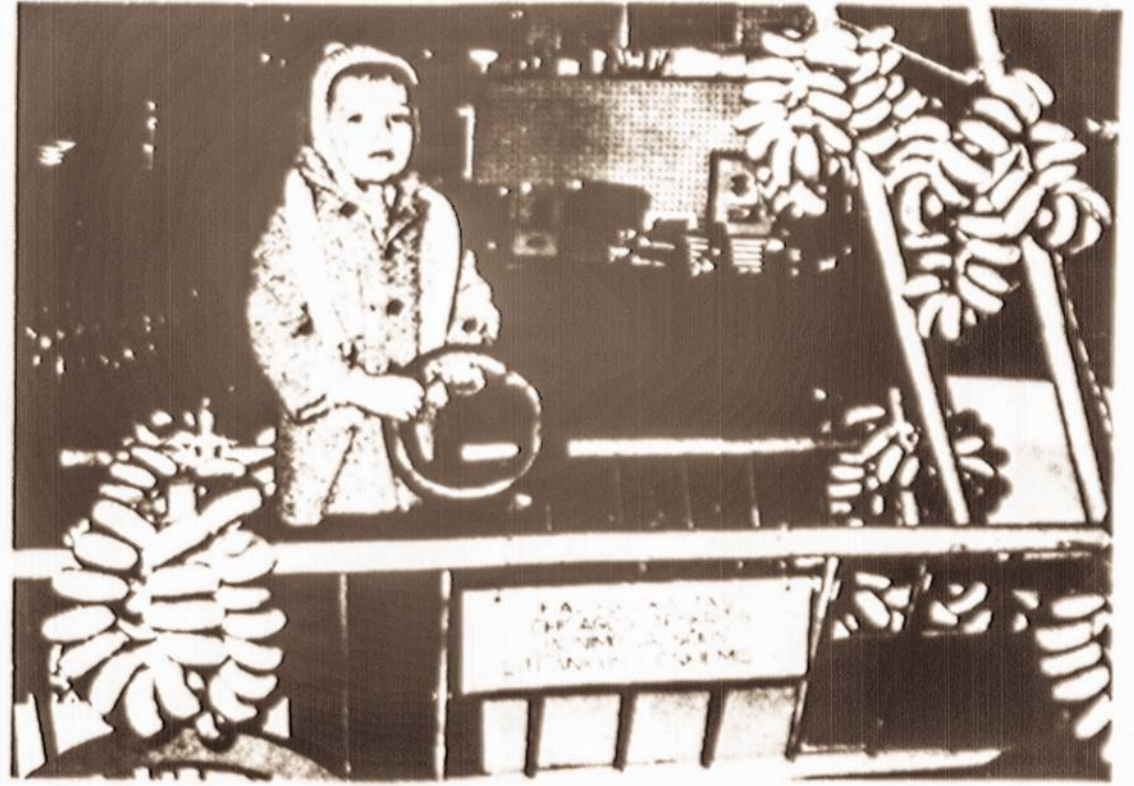
Laidotuvių direktorius Dominikas Budreckis maloniai patarnavo ir tvarkė visus laidotuvių reikalus. Lai būna jam lengva Lietuvai draugiškos Amerikos žemelė!

Laidotuvių direktorius Dominikas Budreckis maloniai patarnavo ir tvarkė visus laidotuvių reikalus. Lai būna jam lengva Lietuvai draugiškos Amerikos žemelė!

Laidotuvių direktorius Dominikas Budreckis maloniai patarnavo ir tvarkė visus laidotuvių reikalus. Lai būna jam lengva Lietuvai draugiškos Amerikos žemelė!

Laidotuvių direktorius Dominikas Budreckis maloniai patarnavo ir tvarkė visus laidotuvių reikalus. Lai būna jam lengva Lietuvai draugiškos Amerikos žemelė!

Laidotuvių direktorius Dominikas Budreckis maloniai patarnavo ir tvarkė visus laidotuvių reikalus. Lai būna jam lengva Lietuvai draugiškos Amerikos žemelė!

Jaunas lietuviukas, atvykęs į Kaziuko Muges Jaunimo Centre, Chicagoje, gėrisi lietuviškomis "baronkomis". Šios Muges Chicagoje ruošiamos kiekvienais metais. A. Gulbinsko nuotr.

Lietuvos trispalvė...

Atkelta iš 1 psl.

esanti trijų asmenų komisija svečiams kviešti į ... Vasario 16 pobūvį, kurį syki per metus jis rengia kartu su New Yorko Lietuvos Generaliniu Konsulatu.

Net sunku patikėti, kad gali taip būti, jog neatsiranda nei apmokamo, nei savanorio, kuris pasirūpintų tokiu dalyku, kaip vėliava, kuri paprastai kabo kasdien, išskyrus lietingas ir sniego dienas.

Šių eilučių autorei anąkart teko būti liudininke, kaip brooklynietė Elena Baltrušaitienė vos nesudegė iš raudonumo, kai nusivedusi savo viešnią chicagietę Pauliną Vaitaitienę į Jungtinių Tautų rajoną, norėjo ir lietuviška vėliava pasididžiuoti.

Teko nuraminti susijaudinusias patriotes, pranešant joms, kad ta mūsų vėliava jau pusė metų taip viršun kojom plevėsuoja.

Lietuvės tarnautojos Jungtinėse Tautose Amelija Markevičienė ir Elena Legeckienė, kurių raštinės langai išeina į Pavergtųjų Tautų vitrinos pusę, buvo pačios pirmosios, kurios pastebėjo ir atkreipė dėmesį, kad Lietuvos vėliava plevėsuoja viršun kojom.

Tada patikrinus, paaiškėjo, kad ir visos kitos vėliavos taip pat plevėsuoja viršun kojom. Antanas Var-

nas tada, netekęs kantrybės, sykį pats asmeniškai užėjo į garažą ir paaiškino klaidą. Tam tikrą laiką po to viskas buvo tvarkoje, bet vėliau kažkodėl ir vėl Lietuvos vėliava būdavo apversta ir niekas tuo nesirūpino, nežiūrint, kad Lietuvos Laisvės Komitetai buvo apie pranešta.

Galima įsivaizduoti, kad, būdami užsiėmę svarbesniais reikalais, žmonės neturėjo progos susidomėti ir reikalą patvarkyti.

Bet, jei Lietuvos Laisvės Komitetas dalyvauja Pavergtosiose Europos Tautose ir tenai atstovauja Lietuvą, tai turi pasirūpinti ir jos vėliava.

Žinoma, dėl to, kad viena ar kita vėliava kabos pusę metų ar metus viršun kojom, Lietuvos ar kitų tautų reikalai Jungtinėse Tautose nė kiek nenukentės, nes JT delegatai spalvose neką tesusigauja. Dėl to ir prašymai, prie kurių ragina Lietuvos Laisvės Komitetas, tegul plaukia, bet, siųsdami pranešimą Lietuvos Laisvės Komitetui, kad parašėte laišką Nukolonijavimo komisijos pareigūnams, lietuviškai, paprašykite tuos vyrus pasirūpinti, kad bent jau sekantį pusmetį Lietuvos vėliava nekabotų viršun kojom.

Nepamirškite atnaujinti Vienybės prenumeratę!

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

ROBERT F. NARK

Apraudos AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

175 REMSEN ST. BROOKLYN 1, N. Y.
Tel. MAin 4-6400 UL 8-1061

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVIAMS Tel. EVERgreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

Juozas N. Tysliava rašo iš Berlyno

Š. m. kovo pabaigoje Juozas N. Tysliava tolimesnei tarnybai iš Fort Devens, Mass., buvo išsiųstas į Vokietiją. Tebesirūpindamas Vieniybės reikalais, jis savo Motinai tarp kitko rašo:

"Atskridau į Frankfurtą sveikas ir laimingas, iš čia traukiniu vykau į Berlyną. Niekad nemaniau, kad atsidursiu tokioje vietoje, į kurią pasaulio dėmesys nukreiptas.

Kadangi į Berlyną važiuau traukiniu, tai reiškia, kad keliau per komunistų Rytų Vokietiją. Kol buvo tamsu (važiuavau naktį), tai miegojau, o kai tik prasvito, ir pamačiau kuresame, viskas buvo įdomu pamatyti. Mūsų traukinys trumpam buvo sustojęs Potsdame ir prie bėglių mačiau keletą rusų kareivių.

Berlynas visiškai skirtingas nuo to, kaip aš šį miestą įsivaizdavau. Čia taip daug medžių, o kiti man pasakoja, kad esama net ežerų ir miškų. Dar neturėjau laiko miesto apžiūrėti, bet labai norėčiau susipažinti.

Vakarų Berlynas yra labai skirtingas nuo komunistų Rytų Vokietijos, kur beveik jokios gyvybės nemačiau. Beveik galima jausti tenyškščio gyventojų skurdą. Iš Tavo filmo man atrodo, kad Lietuvoje gyvenimas lengvesnis.

Frankfurte ypač pastebėjau didelį judėjimą. Automobilių taip daug, kad beveik panašu į New Yorką. Automobiliai čia daug mažesni ir važinėja daug greičiau. Čia nėra tokio dalyko, kad praeivis "visuomet teisus". Reikia labai saugotis, kad nesuvažinėty.

Viską, ką girdėjau apie vokiečių alų, yra teisybė. Labai skanus ir toks pigus. Kad beveik galima įsikaušti už 25 centus. Vokietaitės irgi labai gražios ir labai pagauna žvilgsnį. Bet apie mane nesirūpink. Visa tai, ką dabar turiu progos patirti, man bus labai naudinga ateityje. Jeigu ir aš kada nors turėsiu sūnų, tai tikrai linkėčiau jam patirti visą tai, ką aš dabar pergyvenu.

Juozas N. Tysliava savo paskutinėmis dienomis Amerikoje. Kairėje kompozitoriaus žmona, dešinėje V. Tysliavienė.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Esu daugiau susirūpinęs Tavo ir Vieniybės reikalais. Kaip pavyko filmui Baltimorėje ir kitur? Kiek galėdamas padėsiu, bet žinau, kad mano alga nedidelė. Būty gerai, kad greičiau sudarytumei Vieniybės rėmėjų grupę, kurie padėty laikraštį leisti. Svarbiausia, tai žiūrėk sveikata. Sveikinu visus ir greitai parašykite.

TAVO JUOZUKAS

Brooklyno Operos spektakliai

Balandžio 20 d. Brooklyno Opera Company pradeda pavasario operų sezoną su "La Traviata" spektakliu. Šiai operos grupei vadovauja jaunasis Guido G. Salmaggi, kuris tik šiomis dienomis grįžo iš Honolulu, kur jis, kaip meno direktorius, vadovavo Honolulu operos pastatymams.

Be "La Traviata", Brooklyno Opera pastatys dar šiuos spektaklius: bal. 27 - Puccini "La Boheme", gegužės 4 - Mascagni "Cavalleria Rusticana" ir Leoncavallo "I Pagliacci", gegužės 11 - Verdi "Rigoletto". Operų spektaklius diriguos George Barati iš Honolulu. Pastatymai vyks Brooklyno Academy of Music (30 Lafayette Ave.). Bilietai nuo \$1,50 iki \$4,00.

Guido Salmaggi, kaip ir jo brolis Felix, kuris vadovauja Washingtono Watergate pastatymams ir L. Wagner Opera Co., yra susidomėję V. Klovos operos "Pilėnų" pastatymu New Yorke 1964 m., ta proga iš Lietuvos iškviečiant kai kuriuos solistus ir patį kompozitorių. F. Salmaggi (su žmona lietuvaitė) yra matęs V. Tysliavienės ir S. Narkėliūnaitės filmus iš Lietuvos ir labai susidomėjęs tenyškščio muzikų kūryba.

UŽPRENUMERUOKITE VIENYBĘ artimajam ar draugui

Dail. Romas Viesulas, toje parodoje skaitęs paskaitą apie moderniojo meno dabartį ir ateitį.

Džiaugiasi sesers dailininkės pasiekimais

Vieniybės Petraš dukterys Martha (kairėje) madų vedėja, ir Cappy, NBC reporterė, neseniai sugrįžusi iš Abisinijos, prie savo sesers Rosalie (kairėje) paveiklo, nupiešto Ispanijoje, Dailės parodoje Brooklyno Apreiškimo par. salėje bal. 7 d. Apie Rosalijos paveiklus dail. Romas Viesulas, parodos globėjas, išsireiškė, kad jie buvo vieni geriausių parodoje.

S. Narkėliūnaitės nuotraukos

VIENYBĖČIAMS

Vienybė sveikina savo bendradarbius, rėmėjus ir skaitytojus su Velykų šventėmis.

Pereitos savaitės laidai negalėjus išieiti dėl techninių kliūčių, sugedus rinkimo mašinai, šis numeris yra kartu ir velykinis. Skaitytojai už pereitą numerį bus kompensuoti kitu būdu.

VIENYBĖ

Kasdienos temomis

J. PAROJUS

Ir vėl per pavasarėjančią saulę matyti, kaip pumpuras medžio judina šakelę ir anksti rytmetį atbudęs šnektis, tiesia sparnus ir kaklą, norėdamas pasivilioti vasarai draugė. Ateina pavasaris, kurs prikels gamtą ir žmones į naują gyvenimą. Lietuviai, daugiausia katalikai, ruošiasi didžiausiai šventei — Velykoms.

Šis kraštas išsklmingiausiai švenčia Kalėdas, kai šiaurys viešpatauja ir sniego pūgos slaučia.

Velykas pati gamta ruošia čia ir mūsų tėvynėje. Ten parsikrenda vyturiai, varnėnai, pempės ir gandrai ir skelbia žemei atgimimą...

Kalasi žibutės pašlaltėse prieš saulę ir medžių pumpurai švytuoja prieš ją, teka geriausias pasaulio nektaras iš beržų, gi Kanadoj ir čia iš klevų teka šaldumynai...

Saulėi tekant skubėjo visi į bažnyčias, kad užtrauktų linksmą Aleliują.

Ir šiandien matau, kaip skubinas ten žmonės, kaip pavargę veldai, kaip daug raukšlių išraižė ilgesys, gi Kristus kelsis ir tenai...

Žibutės skleisis ant apelių ir nežinomų partizanų kapų, čyrens vyturiai, skambės per skausmą Aleliuja, Aleliuja, Aleliuja...

Sveiki, sulaukė Velykų švenčių lietuviai visame pasauly — Aleliuja, Sveiki, sulaukė Tėvynėje, Sibire, Aleliuja.

Daug pavasarių nuėjo, kaip keleivis keliauęs. Daug žiedų nuvyto, bet tos dienos prasmė ir Aleliuja, kaip varpas visad skambės. Skelbdamas, kad prisikels tautos laisvė, kaip prisikels Kristus...

Tad, Aleliuja! Aleliuja!